

PROGRAMACIÓN DE AULA

MESTRA: ANA MIRANDA DEL CAMPO

Especialidade: EDUCACIÓN PRIMARIA

Curso Académico: 2021-2022

Nivel: 2º de Educación Primaria

Áreas: MATEMÁTICAS, LINGUA GALEGA, LINGUA CASTELÁ, CIENCIAS NATURAIS,
CIENCIAS SOCIAIS E VALORES CÍVICOS E SOCIAIS.

CONTENIDO

INTRODUCCIÓN	2
CONTEXTO	2
SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN.....	6
ASPECTOS CURRICULARES E BLOQUES DE CONTIDO.....	7
CIENCIAS NATURAIS.....	7
CIENCIAIS SOCIAIS.....	12
MATEMÁTICAS.....	22
LINGUA GALEGA E LITERATURA E LINGUA CASTELÁ E LITERATURA	31
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS	52
CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE	59
METODOLOXÍA.....	62
AVALIACIÓN	66
AVALIACIÓN INICIAL.....	67
AVALIACIÓN CONTINUA.....	67
AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE	68
INDICADORES DE LOGRO DO PROCESO DE ENSINO	68
INDICADORES DE LOGRO DA PRÁCTICA DOCENTE	69
AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA.....	71
ATENCIÓN Á DIVERSIDADE.....	71
MEDIDAS ORDINARIAS E EXTRAORDINARIAS.....	72
ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES.....	75
REFERENCIAS NORMATIVAS	77

INTRODUCCIÓN

A presente programación está dirixida ao alumnado de 2º curso de Educación Primaria durante o curso escolar 2021/2022 e refírese as áreas de Lingua Castelá e Literatura, Lingua Galega e Literatura, Matemáticas, Ciencias Sociais, Ciencias Naturais e Valores Sociais e Cívicos.

O marco de coñecemento propio destas áreas ampliarase con contidos transversais de diversa índole, como educación para a paz, educación para a igualdade, educación para a saúde, educación ambiental; recollidos todos eles na actual lexislación educativa, e que se traballarán nos contextos de aula e centro a través de actividades imbricadas nas tarefas didácticas das áreas e tamén mediante actividades propostas ao abeiro doutros programas e proxectos nos que o centro participa (plans Proxecta, proxecto unificado de centro, conmemoracións...).

CONTEXTO

CENTRO

Denominación: CPI Cabo da Area - Laxe

Domicilio: Isidro Parga Pondal 45, 15118, Laxe

Código: 15007621

O CPI Cabo da Area atópase en Laxe, capital do municipio de Laxe que engloba un total de 6 parroquias: Laxe, Nande, Sarces, Serantes, Soesto e Traba. É unha localidade costeira pertencente a comarca de Bergantiños. As principais fontes de riqueza da zona son a agricultura e a pesca, e nos últimos anos o turismo. Existen no municipio Colexios rurais agrupados cuio alumnado se incorpora progresivamente ao CPI Cabo da Area ao longo da etapa de primaria. O centro imparte ensinanzas das etapas de Educación Infantil, Primaria e Secundaria.

A xornada escolar é partida desde outubro a maio en horario de 9:30h. a 12:50h. e de 14:50 a 16:30h. Nos meses de setembro a xuño a xornada é continua sendo o horario de 9:15. a 14:15h. A maioría do alumnado fai uso do comedor e do transporte escolar.

O persoal docente na etapa de Primaria está formado titores/as e especialistas de Educación Física, Música, Idioma Estranxeiro, Audición e Linguaxe (itinerante con outro centro) e Pedaxogía Terapéutica (que atende alumnado das tres etapas).

O centro dispón de tres aulas de Educación Infantil (unha por nivel) e oito de Primaria, aínda que actualmente só hai sete clases (unha por nivel agás en 5º curso que hai dúas liñas). Tamén conta con aula de pedagogía terapéutica, aula de Audición e Linguaxe, aula de convivencia e aula de illamento para as persoas que presenten sintomatoloxía compatible con Covid-19. Ademais, o edificio de Infantil e Primaria conta con instalacións comúns como a biblioteca (distribuída, con sala en primaria e secundaria), sala de informática, aula de música, aula de inglés, sala de usos múltiples, pabellón e comedor, así como un patio amplo con pista, zona verde e zona de area.

A aula de 2º de Primaria sitúase no primeiro andar. Está ben iluminada e ventilada grazas as ventás que dar cara o mar. O tamaño da aula é moi axustado para o número de alumnado, o que fai que a circulación dentro da aula sexa complicada e apenas se podan contar con recunchos destinados a actividades con certa permanencia no tempo (recanto de biblioteca,

recanto de proxecto, recanto da tenda). A aula conta cun moble con casilleiros individuais para organizar o material do alumnado. Tamén dispoñe de pizarra branca, ordenador de sobremesa e proxector, sendo a única aula de Primaria que non conta con pizarra dixital.

ALUMNADO

Este ano académico o curso está formado por un grupo de 11 nenas e 9 nenos, sumando un total de 20 discentes. O alumnado procede maioritariamente de 1º curso de Educación Primaria deste mesmo centro, pero este ano se incorpora unha alumna procedente do CEIP dun concello veciño. A titora do grupo será Ana Miranda del Campo. As peculiaridades máis relevantes dos alumnos e alumnas deste nivel, que van a condicionar de xeito decisivo a intervención docente na aula, son, entre outras, as seguintes:

CARACTERÍSTICAS DOS NENOS E NENAS DE 6 E 7 ANOS.

O período de idade comprendido entre os 6 e os 7 anos, que se corresponde co segundo curso de educación primaria, caracterízase por unha serie de trazos evolutivos que afectan ao desenvolvemento socioafectivo e intelectual dos nenos e nenas.

Características socioemocionais:

- Afianzanse os rasgos de personalidade.
- Labilidade emocional.
- Mostran maior independencia das figuras parentais e da familia.
- Mostran conductas de desafío a autoridade e dos límites para ver ata onde pode chegar.
- Comezan a pensar no futuro.
- Entenden mellor o lugar que ocupan no mundo.
- Prestan máis atención as amizades e ao traballo en equipo.
- Gañan protagonismo os xogos de regras.
- Desexan ser queridos e aceptados polos iguais.
- A súa capacidade intelectual e desenvolvemento da linguaxe evolucionan máis rápido cas súas habilidades sociais.
- Manteñense ocupados.
- Practican a súas habilidades para mellorar.

Características intelectuais:

- Desenvolven rapidamente as súas habilidades mentais.
- Aprenden mellores maneiras de describir as súas experiencias, ideas e sentimentos.
- Enfocanse menos en si mesmos e preocúpanse máis polo demais.

- Emerxe a capacidade de pensamento abstracto, comprensión da ironía e os dobres sentidos.
- Teñen adquirido todo o repertorio de fonemas da súa lingua.
- Mellora a comprensión do tempo e do espazo.
- Distingue mellor entre a realidade e a fantasía.
- Melloran os procesos cognitivos básico, a atención, a memoria e a organización.

Características físicas:

- Crecemento lento e estable en peso e altura.
- Mellora da coordinación.
- Evoluciona a motricidade fina, poden escribir mellor e manipular con máis precisión.
- Acostuma ser moi activo/a e ruidoso/a. Necesita saltar, correr, resbarar, caerse, etc.
- Reacciona co seu corpo: atravesa tódalas emocións e pasa do llanto á risa, da serenidade á violencia, do cariño á indiferencia con moita facilidade.
- Desaparecen os dentes de leite. Emerxen os primeiros molares permanentes.
- Propensión a enfermidades infecciosas.
- Acostuma a adelgazar; é moi importantes que coma ben e esté activo/a.

OBXECTIVOS (ADAPTADOS AO CONTEXTO DO CENTRO E DO ALUMNADO)

Tomaranse como referencia os obxectivos xerais de etapa, recollidos no artigo 3 do Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia. Adaptados as características do noso contexto e a realidade do alumnado quedan redactados do seguinte xeito:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, preparárense para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais con que se relacionan. Desenvolver una predisposición cara o diálogo e una actitude aberta ao encontro, evitando prexulgar as intencións dos demais e empregando a mediación.

- d) Coñecer, comprender e respectar as culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres, e a non-discriminación de persoas con discapacidade nin por outros motivos. Facendo especial fincapé no respecto a outras culturas, especialmente ás representadas na nosa clase. Así como a igualdade de xénero e o respecto aos ritmos e necesidades de cada quen.
- e) Coñecer e utilizar de forma apropiada a lingua galega e a lingua castelá, e desenvolver hábitos de lectura en ambas as dúas linguas. Respetar e valorar como unha riqueza a existencia doutras linguas maternas.
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás. Sensibilizar ao alumnado acerca doutras linguas e sistemas aumentativos e alternativos de comunicación.
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser quen de aplicalos ás situacións da súa vida cotiá.
- h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia, e especialmente ca comarca de Bergantiños.
- i) Iniciarse no uso responsable das tecnoloxías da información e da comunicación para a aprendizaxe, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciban e elaboren. Reflexionar sobre o uso abusivo das TIC e sobre o ciberacoso.
- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o das demais persoas, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Reflexionar sobre a influencia dos medios de comunicación e redes sociais na construción da imaxe persoal.
- l) Coñecer e valorar os seres vivos máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas e de discriminación por cuestións de diversidade afectivo-sexual.
- n) Fomentar a educación viaria e as actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
- o) Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, e especialmente da nosa comarca, salientando as mulleres e os homes que realizaron achegas importantes á cultura e á sociedade galegas.

SECUENCIACIÓN E TEMPORALIZACIÓN

	1º TRIM				2º TRIM			3º TRIM			
	SET	OCT	NOV	DEC	XAN	FEB	MAR	ABR	MAI	XUÑ	
AVALIACIÓN INICIAL											
1º AVALIACIÓN											
2º AVALIACIÓN											
3º AVALIACIÓN											
CIENCIAS NATURAIS		1	1	2	2	3	3, 4	4	5	5, 6	6
CIENCIAS SOCIAIS		1	1	2	3	3, 4	4	5	5, 6	6, 7	7
MATEMÁTICAS		1	2	3	4	5, 6	6, 7	8	9	10, 11	11, 12
LINGUA GALEGA		↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
LINGUA CASTELÁ		1	2, 3	3, 4	5	6, 7	7, 8	8, 9	9, 10	10, 11	11, 12
VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		3.3, 3.5	1.1, 1.2, 1.3, 3.4	3.2, 3.7, 3.9	2.3, 2.6	3.1, 3.3, 3.6	2.1, 2.2, 3.4	3.8	2.4, 2.5	1.4, 1.5, 1.6	3.10
PROXECTO MAR											
ACT. COMPLEMENTARIAS			SAMAÍN MAGOSTO	25NOV.	NADAL	PAZ	ENTROIDO ROSALIA	8M	LIBRO	LETRAS GALEGAS	MEDIO AMBIENTE

ASPECTOS CURRICULARES E BLOQUES DE CONTIDO

CIENCIAS NATURAIS

Os coñecementos científicos intégranse no currículo da educación primaria para proporcionar ao alumnado as bases dunha formación científica e tecnolóxica que contribúa a desenvolver as competencias necesarias para comprender a realidade, desenvolverse na vida cotiá e interactuar co seu medio natural.

O coñecemento competencial integra un coñecemento de base conceptual (saber dicir), un coñecemento relativo ás destrezas (saber facer) e un coñecemento con grande influencia social e cultural e que implica un conxunto de valores e actitudes (saber ser). As competencias clave non se adquiren nun determinado momento e permanecen inalterables, senón que implican un proceso de desenvolvemento mediante o cal os individuos van adquirindo maiores niveis de desempeño no seu uso.

Por outra banda, os contidos procedimentais, relacionados co «saber facer» teórico e práctico, han de permitir ao alumnado iniciarse en coñecer e empregar algunhas das estratexias e técnicas habituais na actividade científica, tales como a observación, a identificación e análise de problemas, a recollida, a organización e o tratamento de datos, a emisión de hipóteses, o deseño e desenvolvemento da experimentación, a busca de solucións e o emprego de fontes de información, incluíndo as proporcionadas polos medios tecnolóxicos actuais e a comunicación dos resultados obtidos.

Para o desenvolvemento de actitudes e valores, os contidos seleccionados han de promover a curiosidade, o interese, o respecto por si mesmo/a, polos demais, pola natureza e cara ao traballo propio das ciencias experimentais, así como unha actitude de colaboración no traballo en grupo.

Os contidos organízanse en cinco bloques:

- Iniciación á Actividade Científica.
- Ser Humano e a Saúde.
- Os Seres Vivos.
- Materia e Enerxía.
- Tecnoloxía, Obxectos e Máquinas.

Orientacións Metodolóxicas:

- Dado que a área de Ciencias da Natureza está interrelacionada con outras áreas, potenciarase un enfoque globalizador e interdisciplinario que teña en conta a transversalidade da aprendizaxe baseada en competencias.
- Os contidos conceptuais, procedimentais e actitudinais deben ser traballados na aula arredor da realización de tarefas integradas que faciliten a contextualización de aprendizaxes, proxectos, pequenas investigacións no medio, actividades de experimentación, resolución de problemas concretos, realización de debates sobre temas de actualidade (medioambientais, de saúde, de consumo...), onde o alumnado avance no desempeño das competencias clave ao longo da etapa.

- As estruturas de aprendizaxe cooperativa posibilitarán a resolución conxunta de tarefas, proxectos e investigacións, fomentarán hábitos de traballo en equipo, a resolución pacífica de conflitos e potenciarán unha axeitada atención á diversidade.
- Debe potenciarse a variedade de materiais e recursos, integrando as TIC.

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Crterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. INICIACIÓN Á ACTIVIDADE CIENTÍFICA				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ h ▪ i ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Iniciación á actividade científica. ▪ B1.2. Realización de proxectos con guía na súa estrutura e presentación de resultados. ▪ B1.3. Busca guiada de información en internet e noutros soportes. ▪ B1.4. Elaboración guiada de textos escritos básicos, murais, paneis, esquemas ou presentacións para recoller conclusións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Iniciarse na actividade científica a través de proxectos: buscar, seleccionar información de forma guiada e comunicar os resultados en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.1.1. Manifesta certa autonomía na observación e na planificación de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. O traballo cooperativo. ▪ B1.6. Iniciación ás técnicas de traballo. Recursos e técnicas de traballo intelectual. ▪ B1.7. Hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Traballar de forma cooperativa, respectando os compañeiros/as, o material e as normas de convivencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.2.1. Utiliza estratexias para traballar de forma individual e en equipo e respecta os compañeiros/as, o material e as normas de convivencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
BLOQUE 2. O SER HUMANO E A SAÚDE				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ d 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Identificación e observación das partes do corpo humano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Identificar semellanzas e diferenzas entre as persoas valorando a diversidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB2.1.1. Identifica e describe as partes do corpo humano e compárao co doutros seres vivos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ k ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Relación co medio e co seu contorno. ▪ B2.3. Recoñecemento da respiración e da nutrición como funcións vitais. ▪ B2.4. Aceptación do propio corpo e do dos e das demais, coas súas limitacións e posibilidades. ▪ B2.5. Identificación e verbalización de emocións (medo, tristura, enfado, ledicia, felicidade) e sentimentos propios e alleos. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB2.1.2. Recoñece a respiración e a nutrición como funcións vitais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB2.1.3. Verbaliza e comparte emocións e sentimentos propios e alleos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ d ▪ h ▪ k ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Hábitos saudables: alimentación, hixiene, exercicio físico e descanso. ▪ B2.7. Hábitos de prevención de enfermidades e de accidentes no seu contorno e identificación de comportamentos apropiados de actuación cando se producen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Relacionar os hábitos de alimentación, hixiene, exercicio físico e descanso coa saúde e coa enfermidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB2.2.1. Coñece algún trastorno alimentario e as estratexias para a súa prevención. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB2.2.2. Relaciona o exercicio físico, o descanso e a adecuada alimentación coa propia saúde. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Pirámide alimentaria. ▪ B2.9. Alimentos diarios necesarios. ▪ B2.10. Análise de costumes na alimentación diaria. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Deseñar, de forma colectiva, un menú semanal de merendas saudables para o recreo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB2.3.1. Identifica os alimentos diarios necesarios aplica o menú semanal de merendas na escola. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
BLOQUE 3. OS SERES VIVOS				

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ e ▪ l 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Diferenzas entre seres vivos e inertes. ▪ B3.2. Identificación das características e dos comportamentos de animais e plantas para adaptarse ao seu medio, tendo en conta o seu contorno. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Identificar as principais características e comportamentos de animais e plantas para adaptarse ao seu medio, tendo en conta o seu contorno. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.1.1. Explica as diferenzas entre seres vivos e inertes observando o seu contorno. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.1.2. Identifica e describe animais e plantas do seu contorno, empregando diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ h ▪ i ▪ j ▪ l ▪ m ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Observación dun animal ou dunha planta no seu medio natural ou reproducindo o medio na aula, empregando diferentes soportes: orais, escritos, gráficos, informáticos, fotográficos... ▪ B3.4. Rexistro elemental da observación e do contraste de datos entre os compañeiros/as. ▪ B3.5. Valoración da responsabilidade no coidado de plantas e animais domésticos. ▪ B3.6. Respecto polos seres vivos do contorno. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Observar e rexistrar, de maneira elemental e en equipo, algún ser vivo no seu medio natural ou na aula e comunicar de xeito oral e escrito os resultados, empregando diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.2.1. Nomea e clasifica, con criterios elementais a partir da observación, seres vivos do seu contorno adoptando hábitos de respecto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC
BLOQUE 4. MATERIA E ENERXÍA				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Recoñecemento da presenza da auga e do aire no medio físico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Identificar e describir a auga e o aire como recursos fundamentais para a vida, e tomar 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.1.1. Valora e aplica usos responsables da auga na escola. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCL

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Uso responsable da auga e valoración da importancia do aire limpo para a vida. ▪ B4.3. Tarefas de redución, reutilización e reciclaxe na escola e no seu contorno próximo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ conciencia da necesidade do seu uso responsable. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.1.2. Reduce, reutiliza e recicla residuos na escola. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Observación dos efectos da aplicación dunha forza. ▪ B4.5 Realización de experiencias sinxelas para analizar efectos das forzas sobre obxectos e movementos cotiáns. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Realizar experiencias sinxelas para analizar efectos das forzas sobre obxectos e movementos cotiáns. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.2.1 Realiza experiencias sinxelas sobre os efectos da aplicación dunha forza en situacións da vida cotián. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.2.2 Analiza os efectos das forzas sobre obxectos e movementos cotiáns. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CSIEE
BLOQUE 5. A TECNOLOXÍA, OBXECTOS E MÁQUINAS				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Observación e clasificación de aparellos e máquinas sinxelas do contorno identificando a súa utilidade evitando estereotipos sexistas. ▪ B5.2. Manipulación e observación do funcionamento de obxectos, aparellos simples domésticos e escolares, das partes que os compoñen e da enerxía que necesitan para funcionar. ▪ B5.3. Prevención de riscos no emprego de máquinas e aparellos de uso cotián. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Observar, manexar e clasificar obxectos e aparellos simples domésticos e escolares identificando a súa utilidade, as partes que os compoñen e a enerxía que empregan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.1. Identifica e coñece a diversidade de máquinas do seu contorno e os beneficios que producen na vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.2. Coñece os oficios das persoas do seu contorno e valora a importancia de cada profesión, a responsabilidade e a contribución social, evitando estereotipos sexistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.3. Manexa obxectos simples de uso cotián identificando as situacións que poden xerar risco e estereotipos sexistas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Identificación dos compoñentes básicos dun ordenador. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Empregar o ordenador identificando os compoñentes básicos e cuidando o seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.2.1. Identifica e describe as partes dun ordenador durante o seu uso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CD

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5 Coidado dos recursos informáticos. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.2.2. Emprega o ordenador de forma guiada e fai un bo uso. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD

CIENCIAIS SOCIAIS

A área de Ciencias sociais ten como obxecto contribuír ao desenvolvemento persoal e social do alumnado, achegándolle os recursos necesarios para integrarse e participar de forma activa na sociedade na que vive, partindo da comprensión da realidade física, social e histórica máis próxima ata poder comprender o mundo dun xeito máis global.

O desenvolvemento persoal e social dos alumnos e alumnas como futuros cidadáns e cidadás implica, por unha banda, coñecer os mecanismos fundamentais da democracia respectando as regras da vida colectiva e, por outra, interactuar coa contorna e o medio velando pola súa conservación ao seren estes bens comúns e compartidos.

A mobilización de todos os recursos que conforman a área contribuirá á adquisición das competencias clave e ao desenvolvemento integral do alumnado ao longo de toda a etapa. Para iso, os elementos curriculares de Ciencias sociais deberán abordarse desde un enfoque metodolóxico práctico, integral, de uso social e con carácter funcional.

A área das Ciencias sociais integra diversos ámbitos de estudo, centrándose en aspectos xeográficos, sociolóxicos, económicos e históricos. A organización de contidos da área por bloques establécese en base a estes ámbitos co fin de facilitar a concreción curricular da área e da etapa. En ningún caso, o desenvolvemento curricular se limitará a seguir esta estrutura, senón que os contidos serán abordados dun xeito global e interdisciplinar.

Os contidos organízanse en catro grupos:

- Contidos común.
- O mundo que nos rodea
- Vivir en sociedade
- As pegadas do tempo.

Orientacións metodolóxicas

- O xeito de traballar ha de ser integrado, activo, contextualizado, cunha finalidade e funcionalidade clara, planificada con rigor, que impliquen e posibiliten a activación de variedade de procesos cognitivos e contribúan e aseguren o desenvolvemento de todas as competencias ao longo da etapa.
- Favorecerase un proceso de investigación e acción que garanta a participación activa do alumnado, a experimentación e a funcionalidade das aprendizaxes e que lle permita organizar o seu pensamento, a reflexión crítica e facilite o proceso de autorregulación das aprendizaxes. O traballo por proxectos, os estudos de casos, a aprendizaxe baseada en problemas, as experiencias de aprendizaxe por serviza, as prácticas de aprendizaxe colaborativa, as prácticas de ensinanza e aprendizaxe baseadas no pensamento crítico e creativo e as experiencias en comunidades de aprendizaxe serían propostas que responderían a este perfil.
- Aproveitaranse os recursos propios da contorna, non soamente físicos, senón tamén humanos. Neste sentido, consideraranse as diferenzas culturais como un aspecto enriquecedor que achega posibilidades de aprendizaxe.
- Destacarase o papel activo do alumnado no proceso de avaliación-
- Partirase sempre do contexto máis próximo do alumnado e do seu nivel evolutivo, cognitivo e emocional. Este proceso implica a secuenciación dos contidos partindo do que eles xa coñecen para así avanzar e ir de aprendizaxes máis simples cara outros máis complexos.

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1.O establecemento de conxecturas, de predicións e, a observación, e experimentación como procesos básicos que favorecen a Iniciación ao coñecemento científico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1.Realizar traballos de investigación que partan do establecemento de conxecturas, da observación, experimentación e da toma de conciencia dos sentimentos e sensacións como medios básicos para 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.1.1.Fai conxecturas, predicións e recolle información a través da observación e experimentación iniciándose no emprego das TIC e outras fontes directas e indirectas, selecciona a información relevante e a organiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CD ▪ CMCCT

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2.Propostas de traballo que xurdan dunha situación problema, acontecemento ou inquietude da contorna que os rodea, que supoña un proceso de investigación e acción por parte do alumnado e facilite o proceso de autorregulación de aprendizaxes. ▪ B1.3.Introdución no uso das TIC e outras fontes (directas e indirectas) para obter información, analizala, organizala, documentar o proceso mediante o uso do cartafol e a comunicación das conclusións. ▪ B1.4. Planificación, xestión e presentación dos traballos co fin de acadar obxectivos. 	<p>obter información, selecciónala, organizala, extraer conclusións e comunicalas sen esquecer a introdución ao manexo das TIC para este fin e valorando o esforzo realizado.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.1.2.Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas coidando a súa presentación, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5.O traballo en equipo. ▪ B1.6.Iniciación na creación e o uso de hábitos e técnicas de estudo. ▪ B1.7.Valoración do esforzo e coidado do material. ▪ B1.8.A cooperación e o diálogo como valores democráticos e recursos básicos na resolución pacífica de conflitos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2.Traballar en equipo e adoitar un comportamento de respecto e tolerancia ante as achegas alleas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.2.1.Participa en actividades individuais e de grupo adoitando un comportamento responsable, construtivo e solidario, valorando o esforzo e o coidado do material. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3.Empregar os mapas mentais como unha técnica básica de estudo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.3.1.Elabora algúns mapas mentais sinxelos como técnica básica de estudo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.9.Utilización da terminoloxía propia da área. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4.Coñecer e iniciarse no emprego da terminoloxía propia da área. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB1.4.1.Identifica a terminoloxía propia da área. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ h ▪ i ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1.Investigamos sobre os usos da auga, os lugares nos que aparece na contorna próxima e os uso responsable desta empregando as TIC. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Recoñecer a auga como elemento natural analizando os usos que o ser humano fai da auga: domésticos, económicos, públicos e deportivos recreativos. O uso responsable deste ben. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.1.1 Pon un exemplo de cada un dos usos que, o ser humano, fai da auga. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.1.2. Realiza un uso responsable da auga na súa vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Observar e localizar nun mapa os lugares nos que hai auga distinguindo entre zonas de auga doce e salgada. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.2.1. Identifica os lugares onde hai auga na contorna e localiza, en mapas sinxelos, como se distribúe a auga doce e salgada no territorio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CD ▪ CAA

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ h ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2.Os ecosistemas da contorna e o ser humano. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3. Coñecer os elementos básicos que forman un ecosistema, identificando as actividades humanas que orixinan desequilibrios neles e despertando actitudes de defensa, respecto e recuperación deles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.3.1.Explica de maneira sinxela os elementos básicos que forman un ecosistema identificando as actividades humanas que orixinan desequilibrios neles e cita algunha medida de respecto e recuperación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCL
		<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4 Realizar sinxelos traballos dalgún ecosistema en concreto: acuático, terrestre. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.4.1.Nomea os elementos e as características básicas dos ecosistemas sobre os que se investigou na aula. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ h ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.3.A paisaxe natural. O coidado e a contaminación. Tipos de paisaxes. A paisaxe natural que nos rodea. Tipos de paisaxe e a súa conservación. Observación de diferentes tipos de paisaxe (a través de fotos, de imaxes da web, libros), comparación e identificación do tipo de paisaxe que corresponde ao contexto no que vive. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Identificar as diferenzas entre paisaxe natural e urbana, analizando en grupo as consecuencias que a intervención humana provoca na conservación da paisaxe natural e definindo algunhas medidas para a conservación desta. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.5.1.Identifica os elementos da paisaxe natural e urbana mais próxima. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.5.2.Describe as paisaxes de costa diferenciándoas das de interior. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.5.3.Coñece e leva á practica accións positivas para a protección do medio natural. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.4.Realización dun mapa mental cos elementos máis significativos que conforman a paisaxe da localidade: relevo, ríos, illas, encoros, lagoas... e citar algunha característica deles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6.Identificar os elementos básicos que conforman a paisaxe local e coñecer algunha características máis significativa destes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.6.1.Cita algúns dos elementos básicos que conforman a paisaxe local e coñece as características máis significativa destes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5.Rochas e minerais da contorna: cor, textura, forma, dureza. Usos básicos destes materiais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7.Identificar algunhas rochas e minerais presentes na contorna e recoñecer algúns usos que as persoas fan deles. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.7.1.Identifica algúns minerais e rochas da súa contorna e coñece algúns usos aos que se destinan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6.Orientacións espaciais, nocións básicas que lle permitan orientarse nun debuxo ou nun plano sinxelo da contorna máis próxima. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8.Empregar correctamente as nocións topolóxicas básicas de posición e proximidade para orientarse na contorna máis próxima. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB2.8.1.Elabora un esbozo do plano do barrio no que este situada a escola e deseñar posibles itinerarios de acceso desde a súa casa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ c ▪ h ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1.Quen goberna a túa localidade? O Concello e os seus servizos básicos. O exercicio activo da cidadanía. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Coñecer organización social da súa contorna próxima e as súas formas de goberno e diferenciar entre unha localidade e un municipio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.1.1.Describe a organización social da contorna mais próxima e as súas formas de goberno e diferencia entre que é unha localidade e un municipio. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Identificar as funcións e servizos dos seus diversos organismos: bombeiros e bombeiras, policía... 	<ul style="list-style-type: none"> CSB3.2.1. Explica e valora as funcións que desempeñan algún dos servizos do Concello. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL
		<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Recoñecer a importancia que o exercicio activo da cidadanía polas persoas que o habitan ten para unha convivencia pacífica. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB3.3.1. Describe algunhas accións da cidadanía que contribúen ao desenvolvemento dunha convivencia pacífica 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL
<ul style="list-style-type: none"> a h d 	<ul style="list-style-type: none"> B3.2.A pertenza a grupos sociais da localidade: deportivos, recreativos, culturais,... 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Manifestar satisfacción pola pertenza a un grupo e respectar as características das persoas coas que convivimos e que pertencen a diferentes grupos sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB3.4.1. Avisa unha actitude de aceptación e respecto ante as diferenzas individuais nos grupos aos que pertence e cos que convive, nos xogos e nas tarefas escolares. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC
<ul style="list-style-type: none"> a d h j o 	<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Investigación sobre as diferentes manifestacións culturais da contorna. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.5. Recoñecer algunha das manifestacións culturais e obras máis representativas da comarca e da comunidade, valorar a súa diversidade e contribuír á súa conservación. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB3.5.1. Explica oralmente algunhas festas, costumes, folclore,.. propias da escola, da cidade, da comunidade así como algunha obra que sexa moi representativa na contorna próxima. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL CCEC
<ul style="list-style-type: none"> d h e 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Os medios de comunicación. Impacto social. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Analizar, de maneira sinxela, os cambios que as comunicacións provocaron nas actividades persoais e sociais. 	<ul style="list-style-type: none"> CSB3.6.1. Cita algúns cambios que provocaron, nas actividades persoais e sociais, a evolución dos medios de comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> CSC CCL

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h ▪ g ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5.As profesións. Preparar unha enquisa, para coñecer as profesións das familias do alumnado do centro, analizar cales son a as máis usuais. Indagar sobre todo en aquelas que o alumnado descoñeza, as ferramentas que empregan, responsabilidade, servizos que prestan e comunicar os resultados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.7. Identificar as profesións que non lle son tan familiares, coñecer un pouco sobre elas e clasificalas segundo o servizo que prestan á comunidade e se se realizan en fábricas ou ao aire. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.7.1. Describe as funcións das profesións que lle son máis novas, responsabilidades, ferramentas que empregan e o servizo que lle prestan á poboación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.7.2. Diferencia entre traballos na natureza, traballos nas fábricas e traballos que prestan servizos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ h ▪ n 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Seguridade viaria como persoas viaxeiras e peóns ou peoas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. Coñecer e respectar as normas básicas do coidado e seguridade viaria como peóns e peoas e como persoa usuaria de medios de transporte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.8.1. Explica as normas básicas viarias que ten como viaxeiro ou viaxeira e como peón ou peoa nos medios de transporte. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB3.8.2. Recoñece a importancia do coidado e limpeza da vía pública e dos seus elementos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO.				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Conceptos temporais básicos: antes, despois, durante, pasado, presente e futuro, ano e década. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Comprender e distinguir os conceptos temporais: pasado, presente e futuro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSB4.1.1. Utiliza os conceptos temporais: pasado, presente e futuro nas conversas da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ h	▪ B4.2.O reloxo e o calendario como instrumentos para medir o tempo. A súa evolución.	▪ B4.2.Coñecer os instrumentos básicos para a medida do tempo, iniciarse no seu uso e manexo.	▪ CSB4.2.1.Coñece os instrumentos de medida do tempo e se inicia no seu manexo.	▪ CMCCT ▪ CAA
▪ h ▪ g	▪ B4.3.Toma de conciencia do paso do tempo investigando sobre a evolución dalgún elemento do espazo próximo (os medios de transporte,os medios de comunicación, a escola como institución, a evolución dalgún aparello), realizando unha árbore xenealóxica dunha persoa, ordenando os feitos máis importantes da súa vida, da familia, da súa contorna...	▪ B4.3. Recoñecer, comprender e ordenar cronoloxicamente os cambios producidos polo paso do tempo na evolución do obxectos, persoas, feitos ou acontecementos sobre os que se investigou.	▪ CSB4.3.1.Ordena cronoloxicamente distintas secuencias que indican a evolución no tempo de obxectos, persoas, feitos ou acontecementos sobre os que se investigou. ▪ CSB4.3.2.Describe algún acontecemento vivido na familia, na escola, na súa contorna ou outros feitos próximos expresándoos con criterios temporais.	▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CCL ▪ CSC ▪ CMCCT
▪ h ▪ j ▪ o	▪ B4.4.O patrimonio histórico, cultural e artístico. Coidado e conservación.	▪ B4.4.Recoñecer a cultura e o patrimonio da contorna que nos rodea comprendendo a importancia da súa conservación.	▪ CSB4.4.1.Coñece a importancia que ten a conservación dos restos históricos para entender a historia da vida humana.	▪ CSC ▪ CCEC
▪ h ▪ j	▪ B4.5.Os museos como espazo de aprendizaxe e de goce.	▪ B4 5.Coñecer que é un museo, cal é a súa función e valorar o seu papel gozando da contemplación de obras artísticas.	▪ CSB4.5.1.Explica que é un museo e cales son as súas funcións. ▪ CSB4.5.2.Recoñece os museos, e os sitios arqueolóxicos como espazos de gozo e ocio.	▪ CCL ▪ CSC ▪ CSC ▪ CCEC

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.9. Observación dalgúns fenómenos de natureza eléctrica e os seus efectos (luz e calor). ▪ B4.10. Atracción e repulsión de cargas eléctricas. ▪ B4.11. Separación de compoñentes dunha mestura mediante destilación, filtración, evaporación ou disolución. ▪ B4.12. Reaccións químicas: a combustión, a oxidación e a fermentación. ▪ B4.13. Normas de prevención de riscos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Realizar experiencias sinxelas e pequenas investigacións sobre diferentes fenómenos físicos e químicos da materia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.4.3. Presenta conclusións de procesos de investigación, experiencias sinxelas ou proxectos sobre diferentes fenómenos físicos e químicos da materia, en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCL ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.4.4. Identifica e expón as principais características das reaccións químicas: combustión, oxidación e fermentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.4.5. Respecta as normas de uso, de seguridade e de mantemento dos instrumentos de observación e dos materiais de traballo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC
BLOQUE 5. A TECNOLOXÍA, OBXECTOS E MÁQUINAS				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Máquinas e aparellos. Tipos de máquinas na vida cotiá e a súa utilidade. ▪ B5.2. Análise de operadores e emprego na construción dun aparello. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Coñecer os principios básicos que rexen as máquinas e os aparellos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.1. Identifica diferentes tipos de máquinas e clasifícaaas segundo o número de pezas, o xeito de accionalas e a acción que realizan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.2. Observa, identifica e describe algúns dos compoñentes das máquinas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.3. Observa e identifica algunha das aplicacións das máquinas e dos aparellos e a súa utilidade para facilitar as actividades humanas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ h ▪ j 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Construción de estruturas sinxelas que cumpran unha función ou condición para resolver un problema a partir de pezas moduladas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Planificar a construción de obxectos e aparellos cunha finalidade previa, empregando fontes enerxéticas, operadores e materiais apropiados, realizando o traballo individual e en equipo e proporcionando información sobre que estratexias se empregaron. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.2.1 Constrúe algunha estrutura sinxela que cumpra unha función ou condición para resolver un problema a partir de pezas moduladas (escaleira, ponte, tobogán etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. A electricidade no desenvolvemento das máquinas. ▪ B5.5. Elementos dos circuítos eléctricos. ▪ B5.6. Efectos da electricidade. ▪ B5.7. Condutores e illantes. ▪ B5.8. A relación entre electricidade e magnetismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Realizar experiencias sinxelas para coñecer as leis básicas que rexen a transmisión da corrente eléctrica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.3.1. Identifica os elementos dun circuítu eléctrico, constrúe un e explica algúns efectos da electricidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSIEE ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.3.2. Observa e identifica as principais características dos imáns e relaciona electricidade e magnetismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.9. A ciencia: presente e futuro da sociedade. ▪ B5.10. Beneficios e riscos das tecnoloxías e produtos. ▪ B5.11. Importantes descubrimentos e inventos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4. Coñecer os principais avances da ciencia e da tecnoloxía. Identificar os beneficios e riscos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.4.1. Coñece e explica algúns dos grandes descubrimentos e inventos da humanidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.4.2. Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

MATEMÁTICAS

As matemáticas son un conxunto de saberes asociados aos números e ás formas, que permiten a análise de distintas situacións reais. Identifícanse coa dedución, a indución, a estimación, a aproximación, a probabilidade, a precisión, o rigor, a seguridade etc. e axúdannos a enfrontarnos a situacións abertas, sen solución única e pechada.

Son unha agrupación de ideas e formas que nos permiten analizar os fenómenos e as situacións que se presentan na realidade para obter informacións e conclusión que non estaban explícitas e actuar, preguntármolos, obter modelos e identificar relacións e estruturas, de modo que levan consigo, sobre todo, encontrar patróns, regularidades e leis matemáticas e non só utilizar cantidades e formas xeométricas.

Na educación primaria é fundamental o rol do persoal docente, pois debe ser capaz de deseñar tarefas ou situacións de aprendizaxe que posibiliten a aplicación dos coñecementos en situacións contextualizadas. Debe orientar a construción individual e colectiva de coñecementos matemáticos que ensinen aos nenos e nenas a desenvolver as súas aprendizaxes e que os e as animen a ter as súas propias opinións confrontándoas criticamente con outras fontes de información para melloralas.

A aprendizaxe baseada en competencias debe abordarse de forma conxunta entre todas as áreas, lembrando que as competencias non se adquiren nun determinado momento e permanecen inalterables, senón que implican un proceso de desenvolvemento mediante o cal os individuos van adquirindo maiores niveis de desempeño no seu uso. Para isto é necesario secuenciar unha serie de actividades e exercicios que impliquen procesos cognitivos de diferente nivel. Tendo en conta todo o anterior, resulta imprescindible o traballo colaborativo entre eles, coas familias e con entidades sociais do contexto e unha estreita colaboración entre o persoal docente no desenvolvemento curricular e na transmisión de información sobre a aprendizaxe dos alumnos e das alumnas.

Os contidos organízanse en cinco bloques:

- Procesos, métodos e actitudes en matemáticas.
- Números.
- Medida.
- Xeometría.
- Estatística e probabilidade.

Estes bloques traballaranse de xeito enlazado e construíndo uns contidos sobre os outros chegando deste xeito a uns contextos cada vez máis enriquecedores e complexos. Esta agrupación implica unha organización aberta que permitirá distribuír de diferentes maneiras os contidos adoptando a metodoloxía máis axeitada ás características destes e do grupo de alumnos e alumnas de 2º.

Orientacións Metodolóxicas:

- Potenciarase un enfoque globalizador e interdisciplinario atendendo a transversalidade.
- Os métodos utilizados deben promover e facilitar o desenvolvemento competencial no alumnado; e tratarase de realizar tarefas ou situacións problema nas que o alumnado deban resolver facendo uso axeitado dos distintos tipos de coñecementos matemáticos, destrezas, actitudes e valores.
- As estruturas de aprendizaxe cooperativa posibilitarán a resolución conxunta das tarefas e dos problemas, e potenciarán a inclusión do alumnado.
- Incidirase na motivación por aprender nos alumnos e nas alumnas xerando curiosidade.
- O traballo por proxectos terase moito en conta xa que favorece a reflexión, a crítica, a elaboración de hipóteses e a tarefa investigadora.

- Elaboraranse e utilizaranse diferentes tipos de materiais, adaptados aos distintos niveis e aos diferentes estilos e ritmos de aprendizaxe dos alumnos e das alumnas, co obxecto de atender a diversidade na aula e personalizar os procesos de construción das aprendizaxes.
- Implicarase as familias no proceso de ensino-aprendizaxe , a súa colaboración redundará positivamente no rendemento e nos resultados académicos do alumnado.

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Resolución de problemas que impliquen a realización de cálculos, explicando oralmente o significado dos datos, a situación planeada, o proceso seguido e as solucións obtidas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Resolver problemas sinxelos relacionados con obxectos, feitos e situacións da vida cotiá e explicar oralmente o proceso seguido para a súa resolución. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB1.1.1. Explica oralmente o proceso seguido para resolver un problema. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais polo traballo matemático ben feito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB1.2.1. Desenvolve e amosa actitudes axeitadas para o traballo limpo, claro e ordenado no caderno e en calquera aspecto que se vaia traballar na área de Matemáticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Utilizar, coa guía do mestre ou da mestra, os medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe e para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB1.3.1. Utiliza os medios tecnolóxicos na resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CD ▪ CAA
BLOQUE 2. NÚMEROS				

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Números naturais ata o 999. ▪ B2.2. Nome e grafía dos números ata o 999. ▪ B2.3. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas e centenas ▪ B2.4. O sistema de numeración decimal: valor de posición das cifras. ▪ B2.5. Identifica o número anterior e o seguinte a un dado. ▪ B2.6. Identifica o número maior, o menor e o igual a un dado. ▪ B2.7. Redondear, aproximar e estimar. ▪ B2.8. Construción de series ascendentes e descendentes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Ler, escribir e ordenar números enteiros utilizando razoamentos apropiados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.1.1. Le, escribe e ordena números ata o 999. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.1.2. Identifica o valor de posición das cifras en situacións e contextos reais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.1.3. Realiza correctamente series tanto ascendentes como descendentes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Números pares e impares. ▪ B2.10. Identifica e relaciona os números ordinais do 1º ao 10º. ▪ B2.11. Utilización dos números ordinais. Comparación de números. ▪ B2.3. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas e centenas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor, en situacións da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.2.1. Utiliza os números ordinais en contextos reais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB2.2.2. Interpreta en textos numéricos e da vida cotiá números naturais ata o 999. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CCL

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.2.3. Descompón e compón números naturais, interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.2.4. Identifica os números pares e os impares. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT
<ul style="list-style-type: none"> b g 	<ul style="list-style-type: none"> B2.12. Iniciación no desenvolvemento de estratexias persoais de cálculo mental. B2.13. Gusto pola presentación ordenada e limpa dos cálculos e dos resultados. B2.14. Cálculo de sumas e restas con levadas. B2.15. Propiedades conmutativa e asociativa da suma. B2.16. Proba da resta. B2.17. Cálculo de multiplicacións. B2.18. Construción das táboas de multiplicar e apoiándose no número de veces, suma repetida, disposición en cuadrículas... B2.19. Termos da suma, resta e multiplicación. B2.20. Utilización en situacións familiares da sumas, restas e multiplicacións. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Realizar operacións e cálculos numéricos mediante diferentes procedementos, incluído o cálculo mental, en situación de resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.3.1. Realiza cálculos numéricos coas operacións de suma e resta na resolución de problemas contextualizados. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.3.2. Realiza cálculos numéricos básicos coa operación da multiplicación na resolución de problemas contextualizados. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
			<ul style="list-style-type: none"> MTB2.3.3. Resolve operacións con cálculo mental. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA
<ul style="list-style-type: none"> b g 	<ul style="list-style-type: none"> B2.21. Resolución de problemas da vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.4. Identificar e resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao 	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.4.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
		seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	<ul style="list-style-type: none"> MTB2.4.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CSIEE CAA
BLOQUE 3. MEDIDA				
<ul style="list-style-type: none"> g 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Unidades de lonxitude: quilómetro, metro e centímetro. B3.2. Unidades de peso: quilo, medio quilo e cuarto de quilo. B3.3. Unidades de capacidade: litro, medio litro e cuarto de litro. B3.4. Elección da unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. B3.5. Realización de medicións. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Coñecer e utilizar o quilómetro, o metro e o centímetro como unidades de medida de lonxitude. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB3.1.1. Coñece e utiliza o quilómetro, o metro e o centímetro como unidades de medida de lonxitude. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> B3.2. Coñecer e utilizar o quilo, o medio quilo e o cuarto quilo como unidades de medida de peso. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB3.2.1. Coñece e utiliza o quilo, o medio quilo e o cuarto quilo como unidades de medida de peso. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT
		<ul style="list-style-type: none"> B3.3. Coñecer e utilizar o litro, medio litro e cuarto litro como unidades de medida de capacidade. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB3.3.1. Coñece e utiliza o litro, medio litro e cuarto litro como unidades de medida de capacidade 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT
<ul style="list-style-type: none"> b g 	<ul style="list-style-type: none"> B3.6. Unidades de medida do tempo e as súas relacións: minuto, hora, día, semana e ano. B3.7. Lectura en reloxos analóxicos e dixitais 	<ul style="list-style-type: none"> B3.4. Coñece as unidades básicas de medida do tempo e as súas relacións, utilizándoas para resolver problemas da vida diaria. 	<ul style="list-style-type: none"> MTB3.4.1. Le a hora en reloxos analóxicos e dixitais. (En punto, medias e cuartos) 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT
			<ul style="list-style-type: none"> MTB3.4.2. Resolve problemas sinxelos da vida diaria utilizando as medidas temporais axeitadas e as súas relacións. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCT CAA

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.8. O sistema monetario da Unión Europea. Unidade principal: o euro. Valor das diferentes moedas e billetes. ▪ B3.9. Manexo de prezos de artigos cotiáns ▪ B3.10. Equivalencias entre moedas e billetes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Coñece o valor e as equivalencias entre as diferentes moedas e billetes do sistema monetario da Unión Europea. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB3.5.1. Coñece a función e o valor das diferentes moedas e billetes do sistema monetario da Unión Europea utilizándoas tanto para resolver problemas en situación reais como figuradas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.11. Resolución de problemas de medida. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Identificar e resolver problemas da vida cotiá adecuados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB3.6.1. Resolve problemas sinxelos de medida. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB3.6.2. Reflexiona sobre o proceso seguido na resolución de problemas revisando as operacións utilizadas e as unidades dos resultados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CSIEE
BLOQUE 4. XEOMETRÍA				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Elaboración de simetrías sinxelas. ▪ B4.2. Eixes de simetría. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Identificar e completar figuras simétricas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.1.1. Completa figuras partindo do seu eixe de simetría. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Identificación comparación e clasificación de figuras planas en obxectos e ámbitos cotiáns: triángulos, cuadriláteros, circunferencias, círculos e cadrados. ▪ B4.4. Tipos de triángulos: equilátero, isóscele e escaleno. ▪ B4.5. Elementos xeométricos básicos: lado, vértice e ángulo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Nomear un polígono segundo o seu número de lados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.2.1. Coñece os diferentes tipos de polígonos en obxectos do entorno inmediato. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. Identificación de corpos xeométricos en obxectos e ámbitos cotiáns: prisma, pirámide, cono, cilindro e esfera. ▪ B4.7. Formación de figuras planas e corpos xeométricos a partir doutras por composición e descomposición. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Discriminar prismas, pirámides, conos, cilindros e esferas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.3.1. Recoñece corpos con formas cúbicas e esféricas en obxectos do entorno inmediato. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.8. Interpretación, descrición e elaboración de esbozos de itinerarios sinxelos. ▪ B4.9. Uso de vocabulario xeométrico para describir itinerarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Interpretar representacións espaciais realizadas a partir de sistemas de referencia e de obxectos ou situacións familiares. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.4.1. Realiza e interpreta esbozos de itinerarios sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.10. Resolución de problemas de xeometría relacionados coa vida cotiá explicando oralmente por escrito o procedemento seguido e as solución obtidas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.5. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecer conexións entre a realidade e as matemáticas e valorar a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.5.1. Resolve problemas xeométricos sinxelos que impliquen dominio dos contidos traballados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB4.5.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas: revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA ▪ CSIEE
BLOQUE 5. ESTATÍSTICA E PROBABILIDADE				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Interpretación de diferentes gráficos: de barras, de barras dobres, de pictogramas e estatísticas. ▪ B5.2. Utilización de técnicas para a recollida e ordenación de datos en contextos familiares e próximos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Recoller e rexistrar unha información cuantificable, utilizando algúns recursos de representación gráfica: táboas de datos, bloques de barras, diagramas lineais, gráficos de pictogramas... comunicando a información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB5.1.1. Rexistra e interpreta datos en representacións gráficas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB5.1.2. Resolve problemas contextuais nos que interveñen a lectura de gráficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ g 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Distinción entre o imposible, o seguro e aquilo que é posible pero non seguro, e utilización na linguaxe habitual e de expresións relacionadas coa probabilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Realizar estimacións en situacións de azar utilizando o vocabulario: seguro, posible e imposible. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MTB5.2.1. Diferenza o concepto de suceso seguro, suceso posible e suceso imposible. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCT ▪ CAA

LINGUA GALEGA E LITERATURA E LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

O ensino da área de Lingua galega e castelá e as súas literaturas ao longo da educación primaria ten como obxectivo o desenvolvemento da competencia comunicativa lingüística do alumnado. Esta debe achegar durante toda a etapa as ferramentas e os coñecementos necesarios para que os nenos e as nenas poidan desenvolverse satisfactoriamente nos ámbitos privado e público, relacionados coas interaccións individuais e sociais cotiás propias da súa idade.

A lingua apréndese, non para falar, ler ou escribir sobre a lingua, senón para falar, ler e escribir sobre emocións, afectos, aventuras, sobre o mundo. Ademais, a lingua é o medio das relacións interpersoais e a porta de acceso ao coñecemento. Neste marco, o profesorado de lingua debe guiar o alumnado para facelo usuario consciente do potente instrumento que é a lingua, a competencia en comunicación lingüística, para comprender, crear e/ou transformar o seu mundo; utilizar a potencia do manexo efectivo da lingua para unha comunicación eficaz, e lograr un avance substancial no desenvolvemento das súas posibilidades.

Nesta concepción da lingua como instrumento para a transmisión de información e ferramenta para operar co coñecemento, debe situarse o ensino da Literatura. Transmisora de cultura e tamén liberadora, a Literatura incita á fantasía, á evocación de mundos posibles, á creación e á reflexión crítica. E vai de par coa lingua que achega aspectos metalingüísticos e instrumentais fundamentais para acceder aos textos literarios e para crealos. Así, a aprendizaxe da literatura debe constituír tanto un instrumento de aprendizaxe como unha fonte de gozo e de creatividade.

Os contidos organízanse en cinco bloques:

- Comunicación oral – falar e escoitar.
- Comunicación Escrita – Ler.
- Comunicación Escrita – Escribir.
- Coñecemento da Lingua.
- Educación Literaria.

Orientacións Metodolóxicas:

- O traballo por proxectos resulta especialmente relevante neste tipo de aprendizaxe xa que permite aplicar a contextos da vida real as aprendizaxes realizadas, e motiva para aprender máis ao xerar nos nenos e nenas a curiosidade e a necesidade de adquirir novos coñecementos, destrezas, actitudes e valores na resolución do proxecto.
- A integración das TIC acompaña dun cambio metodolóxico e as actividades inclúense nun marco de proxectos de comunicación, cuxa finalidade sexa a produción e a comprensión de textos reais tanto de carácter oral como escrito.
- Térase en conta a atención á diversidade e a consideración dos distintos ritmos e estilos de aprendizaxe do alumnado, mediante prácticas de traballo individual e cooperativo que posibiliten a resolución conxunta das tarefas, e potencien a inclusión do alumnado.
- Implicarase as familias no proceso de ensino-aprendizaxe xa que a súa colaboración redundará positivamente no rendemento e nos resultados académicos do alumnado.

- Na ensinanza das dúas linguas oficiais seguirase unha liña conxunta evitar a repetición de contidos naqueles aspectos comúns á aprendizaxe de calquera lingua, como son as estratexias de lectura, ou o proceso de escritura, a tipoloxía textual ou a definición de termos lingüísticos. É preciso que o profesorado utilice a mesma terminoloxía nas dúas linguas para non dificultar innecesariamente o proceso de aprendizaxe do alumnado.

LINGUA GALEGA E LITERATURA

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR				
a e	B1.1. Comprensión e valoración de textos orais sinxelos procedentes da radio e da televisión para obter información xeral e relevante sobre feitos e acontecementos próximos á experiencia infantil e ao contorno máis inmediato.	B1.1. Comprender a información xeral e relevante de textos orais sinxelos procedentes da radio ou da televisión, próximos á experiencia infantil.	LGB1.1.1. Comprende a información xeral e relevante de textos orais sinxelos procedentes da radio ou da televisión, próximos á experiencia infantil.	CCL CAA
			LGB1.1.2. Recoñece a función dos medios de comunicación como fonte de información.	CCL CSC
b d e i	B1.2. Comprensión global e específica de informacións audiovisuais sinxelas procedentes de diferentes soportes establecendo relacións de identificación, de clasificación e de comparación entre elas.	B1.2. Comprende informacións audiovisuais sinxelas procedentes de diferentes soportes.	LGB1.2.1. Comprende informacións relevantes sinxelas dos documentos audiovisuais que inclúan imaxes e elementos sonoros de carácter redundante.	CCL CD CAA CSC
a b c e	B1.3. Comprensión e produción de textos orais sinxelos para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián (breves exposición ante a clase, conversas sobre contidos de	B1.3. Comprender e producir textos orais sinxelos, propios do uso cotián ou do ámbito académico.	LGB1.3.1. Participa nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e contestando se é preciso.	CCL CAA CSC CSEIEE

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
o	aprendizaxe e explicación sobre a organización do traballo).		LGB1.3.2. Sigue unha exposición breve da clase ou explicacións sobre a organización do traballo e pregunta, se é preciso, para verificar a súa comprensión.	CCL CAA
			LGB1.3.3. Elabora e produce textos orais sinxelos ante a clase e responde preguntas elementais sobre o seu contido.	CCL CSIEE CAA
			LGB1.3.4. Participa no traballo en grupo.	CCL CSIEE CAA
a c e o	B1.4. Actitude de escoita adecuada ante situacións comunicativas e respecto das opinións de quen fala, sen interrupcións inadecuadas.	B1.4. Manter unha actitude de escoita adecuada, respectando as opinións dos e das demais.	LGB1.4.1. Atende as intervencións dos e das demais en conversas e exposicións, sen interromper.	CCL CSC
			LGB1.4.2. Respecta as opinións da persoa que fala.	CCL CSC
a c d e	B1.5. Participación e cooperación nas situacións comunicativas da aula (peticións, anuncios, ordes, explicacións sinxelas, avisos, instrucións, conversas ou narracións de feitos vitais, emocións e sentimentos), con valoración e respecto das normas que rexen a interacción oral (quendas de palabra, ton adecuado, mantemento do tema, mostra de interese, mirar a quen fala, actitude receptiva de escoita e respecto ás opinións das demais persoas).	B1.5. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.	LGB1.5.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.	CCL CSC CAA
			LGB1.5.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais.	CCL CSC CCEC
			LGB1.5.3. Utiliza a lingua galega en calquera situación de comunicación dentro da aula e valora o seu uso fóra dela.	CCL CSC

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				CCEC
			LGB1.5.4. Mira a quen fala nun intercambio comunicativo oral.	CCL CSC CCEC
			LGB1.5.5. Mantén o tema nun intercambio comunicativo oral, mostra interese, unha actitude receptiva de escoita e respecta as opinións das demais persoas.	CCL CSC CCEC
			LGB1.5.6. Participa na conversa formulando e contestando preguntas.	CCL CSC CCEC CAA
a b e o	B1.6. Uso de fórmulas de tratamento adecuadas para saudar, despedirse, presentarse, felicitar, agradecer, escusarse e solicitar axuda.	B1.6. Usar fórmulas de tratamento adecuadas nos intercambios comunicativos máis habituais.	LGB1.6.1. Usa fórmulas de tratamento adecuadas para saudar, despedirse, presentarse, felicitar, agradecer, escusarse e solicitar axuda.	CCL CAA
b d e	B1.7. Actitude de cooperación e de respecto en situacións de aprendizaxe compartida.	B1.7. Amosar respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en grupo.	LGB1.7.1. Amosa respecto ás achegas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.	CCL CAA CSIEE
e o	B1.8. Interese por expresarse oralmente coa pronuncia e coa entoación adecuadas.	B1.8. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas.	LGB1.8.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación axeitada a cada acto comunicativo e propia da lingua galega.	CCL CAA CCEC

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				CSIEE
a d e o	B1.9. Uso dunha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas, en especial ás referentes ao xénero, ás razas e ás etnias.	B1.9. Usar unha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas diferenzas.	LGB1.9.1. Identifica o uso da linguaxe discriminatoria e sexista evidente.	CCL CSC
			LGB1.9.2. Usa unha linguaxe respectuosa coas diferenzas, en especial ás referentes ao xénero, ás razas e ás etnias.	CCL CSC
a d e o	B1.10. Identificación da lingua galega con diversos contextos de uso oral da lingua: en diferentes ámbitos profesionais (sanidade, educación, medios de comunicación...) e en conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	B1.10. Identificar a lingua galega con diversos contextos de uso oral.	LGB1.10.1. Identifica a lingua galega oral con diversos contextos profesionais: sanidade, educación, medios de comunicación...	CCL CCEC
			LGB1.10.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	CCL CCEC CSC
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER				
b e l j	B2.1. Comprensión de informacións concretas en textos de uso cotián como invitacións, felicitacións, notas e avisos ou mensaxes curtas.	B2.1. Comprender e localizar información explícita en textos sinxelos de uso cotián ou procedentes dos medios de comunicación.	LGB2.1.1. Comprende a información relevante de textos sinxelos, sobre feitos e acontecementos próximos á experiencia do alumnado, procedentes dos medios de comunicación.	CCL CD CSC

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
o	B2.2. Comprensión de información xeral sobre feitos e acontecementos próximos á experiencia do alumnado en textos procedentes dos medios de comunicación social, especialmente a noticia. B2.3. Localización de información en textos para aprender vinculados á experiencia, tanto en textos producidos con finalidade didáctica como nos de uso cotián (folletos, descrições, instrucións e explicacións).		LGB2.1.2. Comprende informacións concretas en textos sinxelos, propios de situacións cotiás, como invitacións, felicitacións, notas e avisos ou mensaxes curtas.	CCL
			LGB2.1.3. Localiza información en textos vinculados á experiencia, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián (folletos, descrições, instrucións e explicacións).	CCL CAA CSIEE
b e	B2.4. Integración de coñecementos e de informacións procedentes de ilustracións.	B2.2. Interpretar e comprender, de maneira xeral, a información procedente de ilustracións.	LGB2.2.1. Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de ilustracións.	CCL CAA CSC CSIEE CMCT
a b e	B2.5. Lectura guiada de textos adecuados aos intereses infantís para chegar progresivamente á expresividade e autonomía lectoras. B2.6. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios e non literarios.	B2.3. Ler, de forma guiada, textos adecuados aos seus intereses para chegar progresivamente á expresividade e autonomía lectoras, e dramatiza cando é preciso.	LGB2.3.1. Descodifica de forma axeitada na lectura de textos diversos.	CCL CAA
			LGB2.3.2. Le textos sinxelos, en voz alta, coa velocidade adecuada.	CCL
			LGB2.3.3. Fai lecturas dramatizadas de textos.	CCL CSC
a b e	B2.7. Introducción ao uso das bibliotecas da aula e do centro, como instrumento cotián de	B2.4. Coñecer, de forma xeral, o funcionamento da bibliotecas de aula, e de centro como instrumento cotián de busca	LGB2.4.1. Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.	CCL CAA CSC

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
i	busca de información e fonte de recursos textuais diversos.	de información e fonte de recursos textuais diversos.	LGB2.4.2. Coñece, de xeito xeral, o funcionamento da biblioteca de aula e de centro, como instrumento cotián de busca de información e fonte de recursos textuais diversos	CCL CAA CSC
a b e	B2.8. Mantemento adecuado e ampliación da biblioteca persoal.	B2.5. Ter interese por ter unha biblioteca propia.	LGB2.5.1. Coida, conserva e organiza os seus libros.	CCL CAA CSC
a b e o	B2.9. Interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e como medio de comunicación de experiencias, de regulación da convivencia e de lecer.	B2.6. Amosar interese polos textos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación e de lecer.	LGB2.6.1. Amosa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe, medio de comunicación e de lecer.	CCL CAA CSC CCEC
a b e m o	B2.10. Desenvolvemento da autonomía lectora, da capacidade de elección de temas e de textos e de expresión das preferencias persoais, así como a apreciación do texto literario como recurso de gozo persoal.	B2.7. Amosar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias.	LGB2.7.1. Selecciona textos do seu interese con certa autonomía, en función dos seus gustos e preferencias.	CCL
			LGB2.7.2. Explica dun xeito moi sinxelo as súas preferencias lectoras.	CCL CSC CAA CSIEE
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR				

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
a b e o	B3.1. Produción e reescritura de textos sinxelos relativos a situacións cotiás infantís como invitacións, felicitacións, notas ou avisos, utilizando as características habituais deses textos.	B3.1. Producir e reescribir textos sinxelos, relativos a situacións cotiás infantís, aqueles propios dos medios de comunicación ou os relacionados coa escola.	LGB3.1.1. Produce e reescribe textos relativos a situacións cotiás infantís como invitacións, felicitacións, notas ou avisos, utilizando as características habituais deses textos.	CCL CSIEE CAA
	B3.2. Composición de textos sinxelos propios dos medios de comunicación social e/ou dos seus elementos (novas, titulares, pés de foto...) sobre acontecementos próximos á experiencia do alumnado en soportes habituais no ámbito escolar.		LGB3.1.2. Elabora o texto, con coherencia xeral e de xeito creativo.	CCL CAA CSIEE
	B3.3. Composición de textos sinxelos relacionados coa escola para obter, organizar e comunicar información (cuestionarios, listaxes, descricións, explicacións elementais).		LGB3.1.3. Usa nos seus escritos o punto, a coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación.	CCL
	B3.4. Respecto polas convencións xerais da escrita: uso das maiúsculas e do punto.		LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, as regras ortográficas, con especial atención ao uso das maiúsculas.	CCL CSC CCEC
	B3.5. Utilización de xeito guiado de estratexias para a produción de textos, respondendo as preguntas de <i>para quen</i> , e <i>que</i> escribir, recoñecendo o tipo de texto (nota, aviso, conto).		LGB3.1.5. Compón, seguindo modelos, textos relacionados coa escola (listaxes, descricións e explicacións elementais) ou cos medios de comunicación social (novas sinxelas, titulares, pés de foto) sobre acontecementos próximo á súa experiencia.	CCL CAA CSIEE
a b e j o	B3.6. Creación de textos sinxelos con intención informativa utilizando a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic.	B3.2. Elaborar textos sinxelos que combinen a linguaxe verbal e a non verbal.	LGB3.2.1. Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic.	CCL CSC CCEC CAA CSIEE

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
b d e i j	B3.7. Iniciación á utilización de programas informáticos de procesamento de textos.	B3.3. Usar de xeito guiado, programas informáticos de procesamento de texto.	LGB3.3.1. Usa de xeito guiado, programas informáticos de procesamento de texto.	CCL CD CAA CSIEE
b e i j	B3.8. Utilización de elementos gráficos e sinxelos como a ilustración para facilitar a comprensión.	B3.4. Utilizar recursos gráficos, como a ilustración, que faciliten a comprensión dos textos.	LGB3.4.1. Ilustra creativamente os seus textos con imaxes redundantes co seu contido.	CCL CD CSIEE
a b e i	B3.9. Interese polo coidado e a presentación dos textos escritos e respecto pola norma ortográfica. B3.10. Interese polos textos escritos como medio de aprendizaxe, como medio de comunicación de experiencias, de regulación da convivencia e de expresión creativa.	B3.5. Presentar adecuadamente os traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación e de expresión creativa.	LGB3.5.1. Presenta os textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: disposición no papel, limpeza e calidade caligráfica.	CCL CD CAA
			LGB3.5.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación e de expresión creativa.	CCL CSC
BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA				
e	B4.1. Inicio na identificación implícita e uso dos termos lingüísticos elementais, nas actividades de produción e interpretación: denominación dos textos traballados; enunciado, palabra e sílaba, nome común e nome propio. B4.2. Observación das variacións morfolóxicas (de singular e plural, feminino e masculino) en textos.	B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.	LGB4.1.1. Sinala a denominación dos textos traballados e recoñece nestes, enunciados, palabras e sílabas.	CCL CAA
			LGB4.1.2. Diferencia as sílabas que conforman cada palabra.	CCL CAA
			LGB4.1.3. Identifica nomes comúns e propios a partir de palabras dadas, frases ou textos.	CCL CAA

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LGB4.1.4. Sinala o xénero e número de palabras dadas.	CCL CAA
b e	B4.3. Coñecemento das normas ortográficas máis sinxelas.	B4.2. Coñecer e aplicar as normas ortográficas máis sinxelas.	LGB4.2.1. Coñece de forma xeral as normas ortográficas máis sinxelas e aprecia o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.	CCL CSC CCEC
e	B4.4. Recoñecemento da relación entre son e grafía no sistema lingüístico galego. B4.5. Identificación da palabra como instrumento para a segmentación da escritura.	B4.3. Recoñecer a relación entre o son e grafía, así como as palabras como instrumento para a segmentación da escritura.	LGB4.3.1. Recoñece a relación entre son e grafía. LGB4.3.2. Identifica as palabras como instrumento para a segmentación da escritura.	CCL CAA CCL CAA
a d e h m	B4.6. Observación das diferenzas entre a lingua oral e a lingua escrita.	B4.4. Recoñecer de forma xeral, as diferenzas entre a lingua oral e a lingua escrita.	LGB4.4.1. Recoñece, de forma xeral, as diferenzas entre a lingua oral e a lingua escrita.	CCL CCEC
a d e h m	B4.7. Identificación de similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada.	B4.5. Comparar aspectos básicos das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada.	LGB4.5.1. Compara aspectos moi elementais e evidentes (gráficos, fonéticos, sintácticos, léxicos) das linguas que coñece.	CCL CAA
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA				

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
b d e o	B5.1. Recreación e reescritura de diversos textos literarios sinxelos (narrativos ou poéticos): contos, poemas, refráns, adiviñas, trabalinguas, cantigas e xogos de sorte; usando modelos. B5.2. Valoración e aprecio do texto literario galego como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	B5.1. Recrear e reescribir diversos textos literarios, usando modelos.	LGB5.1.1. Recrea e reescribe diversos textos literarios sinxelos: contos, poemas, refráns, adiviñas, trabalinguas, cantigas e xogos de sorte; usando modelos.	CCL CAA CCEC
			LGB5.1.2. Valora os textos da literatura galega como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.	CCL CCEC
b d e i	B5.3. Lectura guiada de textos adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á expresividade e á autonomía lectoras.	B5.2. Ler, de forma guiada, textos adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á expresividade e á autonomía lectoras.	LGB5.2.1. Le, de forma guiada, textos en silencio, adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á autonomía lectora.	CCL CCEC CD
			LGB5.2.2. Le, de forma guiada, textos en voz alta, adecuados aos intereses infantís, para chegar progresivamente á expresividade lectora.	CCL CCEC CD
b e	B5.4. Recreación e composición de poemas sinxelos e relatos breves para comunicar sentimentos, emocións, preocupacións, desexos, estados de ánimo ou lembranzas.	B5.3. Recrear e compoñer poemas sinxelos e relatos breves a partir de modelos sinxelos dados.	LGB5.3.1. Recrea e compón poemas sinxelos e relatos breves, a partir de modelos sinxelos dados, para comunicar sentimentos, emocións, preocupacións, desexos, estados de ánimo ou lembranzas.	CCL CCEC CSC
b d e	B5.5. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios sinxelos adaptados á súa idade.	B5.4. Participar en dramatizacións de textos literarios sinxelos adaptados á súa idade.	LGB5.4.1. Participa en dramatizacións de textos literarios sinxelos adaptados á súa idade.	CCL

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Comprensión e expresión de mensaxes verbais e non verbais, especialmente xestos e ton de voz que complementen o significado da mensaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Recoñecer a información verbal e non verbal dos discursos orais e integrala na produción propia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.2.1. Integra de xeito global os recursos básicos verbais e non verbais para comunicarse oralmente, identificando, de xeito global, o valor comunicativo destes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.2.2. Exprésase cunha pronunciación e unha dicción axeitada ao seu nivel. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Participa en situacións de comunicación, espontáneas e dirixidas, utilizando unha secuencia lineal sinxela. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Expresarse con coherencia básica de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes situación de aula. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.3.1. Participa activamente en diversas situacións de comunicación: <ul style="list-style-type: none"> ▪ - diálogos ▪ -exposicións orais guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e da comunicación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Dedución das palabras evidentes polo contexto. Interese pola ampliación de vocabulario. Creación de redes semánticas sinxelas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Ampliar o vocabulario a partir das experiencias de aula. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.4.1. Utiliza o vocabulario axeitado ao seu nivel. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.4.2. Identifica polo contexto o significado de distintas palabras. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Comprensión global de textos orais de diversa tipoloxía e procedentes de diversas fontes (produción 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5.Recoñecer o tema e o sentido xeral dun texto oral breve e sinxelo, de diferente tipoloxía, atendendo á forma da mensaxe (descritivos, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.5.1. Comprende, de forma global, a información xeral dun texto oral sinxelo de uso habitual, do ámbito escolar e social. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ i	didáctica, gravacións, medios de comunicación).	narrativos, dialogados) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos).	▪ LCB1.5.2. Recoñece a tipoloxía moi evidente de textos orais sinxelos atendendo á forma da mensaxe e a súa intención comunicativa: cartas, anuncios, regulamentos, folletos....	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LCB1.5.3. Responde preguntas correspondentes á comprensión literal.	▪ CCL
▪ b ▪ d ▪ e ▪ i	▪ B1.6. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de comunicación.	▪ B1.6. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de comunicación.	▪ LCB1.6.1. Iníciase na utilización guiada dos medios audiovisuais e dixitais para obter información.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			▪ LCB1.6.2. Recoñece de forma global o contido principal dunha entrevista, noticia ou debate infantil procedente dos medios de comunicación.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA ▪ CSC
▪ b ▪ e	▪ B1.7. Audición e reprodución de textos adecuados ao nivel que estimulen o seu interese.	▪ B1.7. Reproducir textos axeitados aos seus gustos e intereses.	▪ LCB1.7.1. Reproduce de memoria textos literarios ou non literarios, sinxelos e breves, axeitados aos seus gustos e intereses.	▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
▪ b ▪ e	▪ B1.8. Dramatizacións de textos literarios adaptados á idade e de producións propias.	▪ B1.8. Dramatizar, de xeito colaborativo, textos infantís.	▪ LCB1.8.1. Adecúa a entoación, o volume e o xesto á representación dramática.	▪ CCL

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.9. Produción de textos orais breves e sinxelos segundo a súa tipoloxía: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.9. Producir textos orais breves, imitando modelos e atendendo á forma e a intención comunicativa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.9.1. Elabora comprensiblemente textos orais sinxelos, do ámbito escolar e social, de diferente tipoloxía: noticias, avisos, contos, poemas, anécdotas.... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.9.2. Organiza o discurso cunha secuencia coherente elemental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ d ▪ e ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.10. Uso dunha linguaxe non discriminatória e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.10. Usar unha linguaxe non discriminatória e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.10.1 Usa unha linguaxe non discriminatória e respectuosa coas diferenzas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.11. Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar e preguntar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.11. Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar e preguntar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB1.11.1 Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse: escoita e pregunta para asegurar a comprensión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC ▪ CSIEE
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Lectura de distintos tipos de texto:-próximos á súa experiencia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Ler en voz alta e en silencio, diferentes textos sinxelos de carácter infantil. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB2.1.1. Le en voz alta, con pronunciación e entoación axeitada, diferentes tipos de textos moi sinxelos apropiados á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB2.1.2. Le en silencio textos moi sinxelos próximos á súa experiencia infantil. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ e	▪ B2.2. Comprensión de textos de diversa tipoloxía, adecuados á súa idade utilizando a lectura como medio para ampliar o vocabulario.	▪ B2.2. Comprender distintos tipos de textos adaptados á idade e utilizando a lectura como medio para ampliar o vocabulario.	▪ LCB2.2.1. Identifica o tema dun texto sinxelo.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LCB2.2.2. Distingue, de forma xeral, entre as diversas tipoloxías textuais en textos do ámbito escolar e social, atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos).	▪ CCL ▪ CAA
▪ b ▪ e	▪ B2.3. Utilización de estratexias para a comprensión lectora de textos: consideración do título e das ilustracións. Identificación de palabras clave. Anticipación de hipótese de significado polo contexto. Recoñecemento básico da tipoloxía textual.	▪ B2.3. Utilizar de xeito guiado estratexias elementais para a comprensión lectora de textos moi sinxelos de diversa tipoloxía.	▪ LCB2.3.1. Activa, de forma guiada, coñecementos previos para comprender un texto.	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LCB2.3.2. Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións redundantes	▪ CCL ▪ CAA
			▪ LCB2.3.3. Relaciona a información contida nas ilustracións coa información que aparece no texto.	▪ CCL ▪ CAA
▪ e	▪ B2.4. Gusto pola lectura. ▪ B2.5. Selección de libros segundo o gusto persoal. ▪ B2.6. Lectura dos libros establecidos no Plan lector.	▪ B2.4. Ler por propia iniciativa diferentes tipos de textos.	▪ LCB2.4.1. Dedita, de xeito guiado, momentos de lecer para a lectura voluntaria.	▪ CCL
			▪ LCB2.4.2. Explica, de xeito sinxelo, as súas preferencias lectoras.	▪ CCL
▪ e ▪ j	▪ B2.7. Uso da biblioteca para a procura de información e utilización da mesma como fonte de información e lecer.	▪ B2.5. Usa, de xeito guiado, a biblioteca para localizar libros axeitados aos seus intereses.	▪ LCB2.5.1. Consulta na biblioteca, de xeito guiado, diferentes fontes bibliográficas e textos en soporte informático para obter información sobre libros do seu interese.	▪ CCL ▪ CD ▪ CAA

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Iniciación á creación da biblioteca persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.6. Mostrar interese por ter unha biblioteca propia. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB2.6.1. Coida, conserva e organiza os seus libros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.9. Identificación das mensaxes transmitidas polo texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.7. Identifica, con axuda, a estrutura básica de diferentes textos lidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB2.7.1. Diferenza, con axuda, entre información e publicidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB2.8.1. Formula hipóteses, de xeito guiado, sobre a finalidade de diferentes textos moi sinxelos a partir da súa tipoloxía, e dos elementos lingüísticos e non lingüísticos moi redundantes, axeitados á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.10. Uso guiado das Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento igualmente guiado, da información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Utilizar de xeito guiado as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura da información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB2.8.1. Utiliza, de xeito guiado, as Tecnoloxías da Información e Comunicación para buscar información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Producción de textos para comunicar coñecementos, experiencias e necesidades: con diferentes formatos (descritivos, narrativos, dialogados) e intencións comunicativas (informativos, literarios e prescritivos). ▪ B3.2. Cohesión do texto: mantemento do tempo verbal, puntuación. ▪ B3.3. Aplicación das normas ortográficas axeitadas ao nivel. ▪ B3.4. Producción de textos segundo o Plan de escritura do centro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Producir textos sinxelos segundo un modelo con diferentes formatos (descritivos, narrativos, dialogados) e intencións comunicativas(informativos, literarios e prescritivos, aplicando as regras ortográficas de nivel e coidando a presentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.1.1. Escribe, con axuda, en diferentes soportes, textos sinxelos propios da vida cotiá, do ámbito escolar e social, atendendo á forma da mensaxe e a súa intención comunicativa)e respectando as normas gramaticais e ortográficas básicas: cartas, folletos informativos, noticias, instrucións, receitas, textos literarios... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.1.2. Presenta os seus traballos con caligrafía clara e limpeza, evitando riscos etc. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Valoración da súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Valorar a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.2.1. Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Normas e estratexias para a produción de textos: planificación (función, destinatario, xeración de ideas, estrutura...) ▪ B3.7. Textualización en frases elementais con secuencia lineal. ▪ B3.8. Revisión e mellora do texto. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.3. Aplicar, de xeito guiado, todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.3.1. Utiliza borradores que amosan a xeración e selección de ideas e a revisión ortográfica na escritura de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal, social e escolar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Creación de textos utilizando a linguaxe verbal e non verbal con intención informativa: carteis publicitarios. Anuncios. Cómicos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Elaborar, de xeito guiado, proxectos individuais ou colectivos sobre diferentes temas da área. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.4.1. Elabora, de forma guiada, gráficas sinxelas sobre experiencias realizadas: plantar fabas, cría de vermes de seda.... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.4.2. Elabora e presenta, de forma guiada, textos sinxelos, que ilustra con imaxes de carácter redundante co contido. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.10. Creación de textos utilizando as Tecnoloxías da Información e Comunicación de xeito guiado. ▪ B3.11. Produción de textos segundo o Plan de escritura do centro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Utilizar as Tecnoloxías da Información e Comunicación de xeito guiado para presentar as súas produción. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB3.6.1. Usa, con axuda, as Tecnoloxías da Información e Comunicación para escribir e presentar textos moi sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CD ▪ CAA
BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA				

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. A palabra. ▪ B4.2. Recoñecemento das distintas clases de palabras (nome, verbo, adxectivo, pronomes, artigos) Características e uso de cada clase de palabra. ▪ B4.3. Tempos verbais: presente, pasado e futuro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Aplicar os coñecementos gramaticais básicos sobre a estrutura da lingua, (categorías gramaticais), para favorecer unha comunicación máis eficaz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.1.1. Utiliza de xeito guiado categorías gramaticais básicas: o nome, artigo, adxectivo, verbo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.1.2. Utiliza con corrección os tempos verbais: presente, pasado e futuro ao producir textos orais e escritos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Recoñecemento das distintas clases de palabras (nome, verbo, adxectivo, pronomes, artigos). Características e uso de cada clase de palabra. ▪ B4.4. Vocabulario. Frases feitas. Formación de substantivos, adxectivos e verbos. Recursos derivativos: prefixos e sufixos. ▪ B4.5. Recoñecemento dos constituíntes oracionais: a oración simple, suxeito e predicado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.2.1. Utiliza sinónimos e antónimos, polisémicas na expresión oral e escrita. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.2.2. Forma palabras compostas a partir de palabras simples. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.2.3. Identifica o suxeito/grupo nominal e predicado nas oracións simples. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. Ortografía: utilización das regras básicas de ortografía e puntuación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Aplicar os coñecementos básicos sobre as regras ortográficas para favorecer unha comunicación máis eficaz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.3.1. Utiliza os signos de puntuación e as normas ortográficas propias do nivel e as aplica á escritura de textos sinxelos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.7. Clases de nomes: comúns e propios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB4.4.1. Aplica as normas de concordancia de xénero e número na expresión oral e escrita. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<ul style="list-style-type: none"> B4.8. As relacións gramaticais Recoñecemento e explicación reflexiva das relacións que se establecen entre o substantivo e o resto dos compoñentes do grupo nominal. 	<p>escrita a través do coñecemento da lingua.</p>	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.4.2. Utiliza signos de puntuación nas súas composicións escritas. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
			<ul style="list-style-type: none"> LCB4.4.3. Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas propias. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL
<ul style="list-style-type: none"> e i 	<ul style="list-style-type: none"> B4.9. Utilización do material multimedia educativo e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Utilizar programas educativos dixitais para realizar tarefas e avanzar na aprendizaxe. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.5.1. Utiliza de forma guiada, distintos programas educativos dixitais. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CD CAA
<ul style="list-style-type: none"> d e o 	<ul style="list-style-type: none"> B4.10. Identificación das variedades da lingua na nosa comunidade autónoma. Identificación das similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.6. Comparar aspectos básicos das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB4.6.1. Compara aspectos (gráficos, sintácticos, léxicos) das linguas que coñece. 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CAA
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA				
<ul style="list-style-type: none"> d e 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Valoración dos textos literarios como fonte de gozo persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> B5.1. Valorar textos como fonte de lecer e información. 	<ul style="list-style-type: none"> LCB5.1.1. Valora de forma global, textos propios da literatura infantil: contos, cancións, poesía, cómics, refráns e adiviñas 	<ul style="list-style-type: none"> CCL CCEC

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Lectura guiada e comentada de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. ▪ B5.3. Identificación de recursos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Iniciar a lectura e expresiva de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB5.2.1. Inicia a lectura guiada de textos narrativos sinxelos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB5.2.2. Interpreta, intuitivamente e con axuda, a linguaxe figurada en textos literarios (personificacións) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.4 Valoración de recursos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB5.3.1. Valora os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns, adiviñas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5 Creación de textos literarios en prosa ou en verso: contos, poemas, adiviñas, cancións, e teatro. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.5. Reproducir, con axuda, a partir de modelos dados, textos literarios sinxelos: contos e poemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB5.5.1. Crea, con axuda, sinxelos textos literarios (contos, poemas) a partir de pautas ou modelos dados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CSIEE ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Comprensión, memorización e recitado de poemas co ritmo, entoación e dicción adecuados. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.6. Reproducir textos literarios breves e moi sinxelos adaptados á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB5.6.1. Reproduce textos orais moi breves e sinxelos: cancións e poemas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.7. Participar con interese en dramatizacións de sinxelos textos literarios adaptados á idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB5.7.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CSC

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ d ▪ e ▪ o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.8. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada) como vehículo de comunicación e como recurso de lecer persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.8. Valorar a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de lecer persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ LCB5.8.1. Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de lecer persoal. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CSC ▪ CCEC

VALORES SOCIAIS E CÍVICOS

Os valores sociais e cívicos resultan fundamentais na nosa sociedade, a educación ha de facilitar a construción da identidade individual e potenciar relacións interpersoais enriquecedoras para fortalecer a convivencia, consonte valores cívicos socialmente recoñecidos.

A área de Valores sociais e cívicos axuda, en gran medida, a garantir o dereito universal dos nenos e nenas a recibir unha educación que lles permita desenvolverse plenamente nas súas posibilidades, formarse no respecto dos dereitos humanos e as liberdades fundamentais e prepararse para asumir unha vida responsable nunha sociedade libre e tolerante coas diferenzas.

Así mesmo, reforza a preparación das persoas para actuar como cidadanía participativa e implicada na mellora da cohesión, a defensa e o desenvolvemento da sociedade democrática. Esta formación inclúe a adquisición de competencias sociais e cívicas – persoais, interpersoais e interculturais- para participar dunha maneira eficaz e construtiva en sociedades cada vez máis diversificadas.

A área ha de incitar á reflexión e propoñer aprendizaxes relativas á dignidade persoal, ao respecto aos demais e aos valores sociais na convivencia.

Os contidos organízanse en tres bloques:

- A identidade e a dignidade da persoa.
- A comprensión e o respecto nas relacións interpersoais.
- A convivencia e os valores sociais.

Orientacións metodolóxicas:

- A metodoloxía na aula debe fundamentarse na relación entre o progreso persoal e o académico, porque equilibrio afectivo e aprendizaxe van unidos e fortalécense mutuamente.

- Estimularase a axuda mutua e o traballo cooperativo, co que a través da comunicación oral, o diálogo e a interacción entre o alumnado se contribuirá a desenvolver a competencia para participar eactivamente nun equipo, a análise e a reorganización das propias ideas, o respecto crítico a outros puntos de vista, o recoñecemento dos propios valores e limitacións, a adaptación ás necesidades colectivas e a solidariedade, a asunción de responsabilidades e o respecto ás normas acordadas.
- Debe potenciar, ademáis, o desenvolvemento de competencias que lles permitan aos alumnos e alumnas considerarse valiosos e valiosas e axudar ás demais persoas, á vez que se senten recoñecidos e recoñecidas e se mostran receptivos e receptivas para recibir axuda na resolución de problemas.
- Partirase das experiencias, problemas e intereses do alumnado -xa que todo o traballado nesta área ten un componente vivencial- para propiciar o pensamento en perspectiva e a implicación emocional.
- Mediante a toma de decisión baseadas en xuízos morais e a resolución de problemas e conflitos en colaboración, contribúese á adquisición das competencias necesarias para seguir diversos procesos de pensamento, utilizar o razoamento lóxico e analizar e axuizar criticamente os problemas sociais e históricos.

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA				
m	B1.1. O autoconhecimento. A autopercepción. A imaxe dun mesmo/a. As calidades persoais. A percepción das emocións. O recoñecemento das emocións. A linguaxe emocional.	B1.1. Crear unha imaxe positiva dun mesmo/a en base ás autopercepcións e autodescrición de calidades.	VSCB1.1.1. Recoñece e describe verbalmente os seus estados de ánimo en composicións libres.	CSC CCL
a m	B1.2. As emocións. Identificación, recoñecemento, expresión e verbalización. Asociación pensamento-emoción. B1.3. O autocontrol. A regulación dos sentimentos. As estratexias de reestruturación cognitiva.	B1.2. Estructurar un pensamento efectivo empregando as emocións de forma positiva.	VSCB1.2.1. Detecta en si mesmo/a sentimentos negativos e emprega estratexias sinxelas para transformalos.	CSC CSIEE
			VSCB1.2.2. Motívase mediante estratexias sinxelas de pensamento en voz alta durante o traballo individual e grupal.	CSIEE CAA
			VSCB1.2.3. Realiza un adecuado recoñecemento e identificación das súas emocións.	CCL CSIEE

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			VSCB1.2.4. Expresa, respondendo a preguntas de persoas adultas, os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.	CCL CSC
b	B1.4. A responsabilidade. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas. A realización responsable das tarefas escolares. A motivación.	B1.3. Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación extrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos.	VSCB1.3.1. Asume as súas responsabilidades durante a colaboración.	CSC CSIEE
			VSCB1.3.2. Realiza, respondendo a preguntas de persoas adultas, unha autoavaliación responsable da execución das tarefas.	CSC CAA
b m	B1.5. A autonomía persoal e a autoestima. Seguridade nun mesmo e nunha mesma, iniciativa, autonomía para a acción, confianza nas propias posibilidades. A toma de decisións persoal meditada. Tolerancia á frustración.	B1.4. Adquirir capacidades para tomar decisións, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.	VSCB1.4.1. Utiliza o pensamento creativo na formulación de propostas de actuación.	CSC CSIEE
			VSCB1.4.2. Toma iniciativas de actuación durante a colaboración.	CSC CSIEE
a c	B1.6. A iniciativa. A automotivación. A autoproposta de desafíos.	B1.5. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.	VSCB1.5.1. Participa con interese na resolución de problemas escolares.	CSIEE CSC
			VSCB1.5.2. Define e formula claramente problemas de convivencia.	CSC CCL
BLOQUE 2. A COMPRENSIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS				

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
m	B2.1. As habilidades de comunicación. A percepción e o emprego do espazo físico na comunicación. Os elementos da comunicación non verbal que favorecen o diálogo: ton de voz e maneira de falar. Adecuación a diferentes contextos.	B2.1. Expresar opinións, sentimentos e emocións, empregando coordinadamente a linguaxe verbal e non verbal.	VSCB2.1.1 Expresar con claridade sentimentos e emocións.	CCL CSC CSIEE
			VSCB2.1.2. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais para expresar opinións, sentimentos e emocións.	CAA CSIEE
			VSCB2.1.3. Emprega a linguaxe para comunicar afectos e emocións con amabilidade.	CCL CSC
m e	B2.2. A aserción. Exposición e defensa das ideas propias con argumentos fundados e razoables empregando estratexias de comunicación construtivas.	B2.2. Empregar a aserción.	VSCB2.2.1. Emprega a linguaxe positiva.	CCL CSC
c m	B2.3. A intelixencia interpersonal. A empatía: atención, escoita activa, observación e análise de comportamentos. O altruísmo.	B2.3. Establecer relacións interpersoais positivas empregando habilidades sociais.	VSCB2.3.1. Emprega diferentes habilidades sociais básicas.	CSC
a	B2.4. O respecto, a tolerancia e a valoración das demais persoas. As diferenzas culturais. Análise de situacións na escola e fóra dela que producen sentimentos positivos ou negativos no alumnado. B2.5. A diversidade. Respecto polos costumes e modos de vida diferentes ao propio.	B2.4. Actuar con tolerancia comprendendo e aceptando as diferenzas.	VSCB2.4.1. Identifica distintas maneiras de ser e actuar.	CSC CSIEE
			VSCB2.4.2. Identifica necesidades dos compañeiros e compañeiras, resalta as súas calidades e emite cumprimentos.	CSC CSIEE

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
c m	B2.6. As condutas solidarias. A disposición de apertura cara aos demais: compartir puntos de vista e sentimentos. As dinámicas de cohesión de grupo.	B2.5. Contribuír á mellora do clima do grupo amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións respectuosas.	VSCB2.5.1. Forma parte activa das dinámicas do grupo.	CSC CSIEE
			VSCB2.5.2 Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.	CSC CSIEE
BLOQUE 3. A CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS				
b m	B3.1. Aplicación dos valores cívicos en situacións de convivencia no contorno inmediato (familia, centro escolar, grupo, amizades, localidade). Desenvolvemento de actitudes de comprensión e solidariedade. Valoración do diálogo para solucionar os conflitos de intereses en relación coas demais persoas. B3.2. Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais nos grupos nos que se integra e participación nas tarefas e decisións.	B3.1. Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos.	VSCB3.1.1. Establece relacións de confianza cos iguais e as persoas adultas.	CSC CSIEE
			VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais.	CSC CSIEE
b	B3.3. A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación equitativa. As condutas	B3.2. Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.	VSCB3.2.1. Aмосa boa disposición a ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.	CAA CSIEE CSC

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>solidarias. A aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, compartir puntos de vista e sentimentos.</p> <p>B3.4. Estructuras e técnicas da aprendizaxe cooperativa.</p>		VSCB3.2.2. Respecta as regras durante o traballo en equipo.	CSC
a	<p>B3.5. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centro positivas, facilitadoras e asumidas polo grupo e pola comunidade. Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social.</p>	<p>B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa, empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.</p>	VSCB3.3.1. Coñece e enumera as normas da aula.	CCL CSC
VSCB3.3.2. Pon en práctica procesos de razoamento sinxelos para valorar se determinadas condutas son acordes coas normas de convivencia escolares.			CSC CSIEE	
VSCB3.3.3 Participa na elaboración das normas da aula			CCL CSC CSIEE	
VSCB3.3.4. Respecta as normas do centro escolar.			CSC	
c	<p>B3.6. A resolución de conflitos. A linguaxe positiva na comunicación de</p>	<p>B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade e usando a linguaxe</p>	VSCB3.4.1. Resolve problemas persoais da vida escolar mantendo unha independencia adecuada á súa idade.	CSC CSIEE
VSCB3.4.2. Escoita as razón das persoas coas que entra en conflito, compréndelas, na medida das súas posibilidades e exponas oralmente.			CCL CSIEE CSC	

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.	positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.	VSCB3.4.3. Identifica as emocións e os sentimentos das partes en conflito.	CSC CSIEE
			VSCB3.4.4. Explica conflitos, causas e as súas posibles solucións, tendo en conta os sentimentos básicos das partes.	CSC CCL
a	B3.7. Os dereitos e deberes. A declaración dos Dereitos do Neno: alimentación, vivenda e xogo. Igualdade de dereitos dos nenos e nenas no xogo e no emprego dos xoguetes.	B3.5. Analizar, en relación coa experiencia de vida persoal, a necesidade de preservar os dereitos á alimentación, á vivenda e ao xogo de todos os nenos e nenas do mundo.	VSCB3.5.1. Representa plasticamente a necesidade da alimentación, a vivenda e o xogo para os nenos e as nenas.	CSC CCAC
			VSCB3.5.2. Explica as consecuencias para os nenos e para as nenas dunha mala alimentación, a falta de vivenda digna e a imposibilidade de xogar.	CSC CL CSIEE
			VSCB3.5.3. Respecta a igualdade de dereitos dos nenos e das nenas no xogo e no emprego dos xoguetes.	CSC
d m	B3.8. As diferenzas de sexo como un elemento enriquecedor. Análise das medidas que contribúen a un equilibrio de xénero e a unha auténtica igualdade de oportunidades. Valoración da igualdade de dereitos de homes e de mulleres na familia e no mundo laboral e social.	B3.6. Participar activamente na vida cívica valorando a igualdade de dereitos e corresponsabilidade entre homes e mulleres.	VSCB3.6.1. Colabora con persoas do outro sexo en diferentes situacións escolares.	CSC CCL
			VSCB3.6.2. Realiza diferentes tipos de actividades independentemente do seu sexo.	CSC CSIEE
c k	B3.9. Hábitos de prevención de enfermidades e accidentes no ámbito escolar e doméstico.	B3.7. Tomar medidas preventivas, valorando a importancia de previr accidentes domésticos.	VSCB3.7.1. Valora a importancia do coidado do corpo e a saúde e de previr accidentes domésticos.	CSIEE

ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	SEGUNDO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	B3.10. Actitudes e estratexias de promoción de formas de vida saudable e de calidade.		VSCB3.7.2. Razona as repercusións de determinadas condutas de risco sobre a saúde e a calidade de vida.	CCL CSIEE
			VSCB3.7.3. Expressa as medidas preventivas dos accidentes domésticos máis frecuentes.	CCL CSC

CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE

Contemplan a aprendizaxe a través das competencias implica unha maior transversalidade, un dinamismo e un carácter integrador. Defínese competencia como a capacidade para aplicar de forma integrada os contidos propios da etapa, co fin de lograr a realización adecuada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos. Así, unha competencia supón a combinación de habilidades prácticas, coñecementos, motivación, valores éticos, actitudes, emocións e outros compoñentes sociais e de comportamento que se mobilizan conxuntamente para lograr unha acción eficaz.

De acordo co previsto no artigo 2.2 do Real Decreto 126/2014, de 28 de febreiro polo que se establece o currículo básico da Educación Primaria, identifícanse sete competencias para o seu desenvolvemento na educación primaria:

1ª Competencia en comunicación lingüística (CCL).

2ª Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCT).

3ª Competencia dixital (CD).

4ª Aprender a aprender (CAA).

5ª Competencias sociais e cívicas (CSC).

6ª Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).

7ª Conciencia e expresións culturais (CCEC).

Debido as particulares características deste curso, marcadas por diferencias notables no desenvolvemento das competencias clave, potenciarase especialmente o desenvolvemento da competencia de comunicación lingüística e da competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía, así como a competencia de aprender a aprender e a competencia social e cívica, esta última orientada especialmente ao aprendizaxe cooperativo e o apoio mutuo na consecución de obxectivos comúns.

Para unha adquisición eficaz das competencias e a súa integración efectiva no currículo, se deseñarán actividades de aprendizaxe integradas que lle permitan ao alumnado avanzar cara aos resultados de aprendizaxe en máis dunha competencia ao mesmo tempo.

ELEMENTOS TRANSVERSAIS

Sen prexuízo do seu tratamento específico nalgunhas das disciplinas, a comprensión de lectura, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e da comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballarase en todas as disciplinas.

Fomentarase a calidade, a equidade e a inclusión educativa das persoas con discapacidade, a igualdade de oportunidades e non-discriminación por razón de discapacidade, medidas de flexibilización e alternativas metodolóxicas, adaptacións curriculares, accesibilidade universal, atención á diversidade e todas aquelas medidas que sexan necesarias para conseguilo.

Promoverase o desenvolvemento dos valores que fomenten a igualdade efectiva entre homes e mulleres e a prevención da violencia de xénero, e dos valores inherentes ao principio de igualdade de trato e non-discriminación por calquera condición ou circunstancia persoal ou social.

Do mesmo xeito, promoverase a aprendizaxe da prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos da vida persoal, familiar e social, así como dos valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos.

Evitaranse os comportamentos, os estereotipos e os contidos sexistas, así como aqueles que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo a visibilidade da realidade homosexual, bisexual, transexual, transxénero e intersexual.

Tratarase no currículo das distintas áreas o desenvolvemento sustentable e o ambiente. Educarase para evitar situacións de risco derivadas da utilización das tecnoloxías da información e da comunicación e coidarase un desenvolvemento e o afianzamento do espírito emprendedor. Fomentarase as medidas para que o alumnado desenvolva a súa creatividade, autonomía, iniciativa, traballo en equipo, confianza nun mesmo e o sentido crítico.

No ámbito da educación e da seguridade viaria promoveranse accións para a mellora da convivencia e a prevención dos accidentes de tráfico, co fin de que o alumnado coñeza os seus dereitos e deberes como usuario/a das vías, en calidade de peón, viaxeiro/a e condutor/ora de bicicletas, e respecte as normas e os sinais, e de que se favoreza a convivencia, a tolerancia, a prudencia, o autocontrol, o diálogo e a empatía con actuacións axeitadas tendentes a evitar os accidentes de tráfico e as súas secuelas.

ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR

O lugar principal para desenvolver o proxecto lector será a aula xa que oferta un sinfín de posibilidades pero tamén se recorrerá a Biblioteca Escolar (para realizar traballos de investigación, usar o servizo de empréstitos ou simplemente gozar dun tempo de lecer cunha boa lectura) e como non; calquera outra instalación do centro (por exemplo a aula de informática ou a sala multiusos para lecturas conxuntas ou presentacións).

A biblioteca escolar debe integrarse no proceso de ensino-aprendizaxe como ferramenta eficaz para favorecer o desenvolvemento das capacidades do alumnado e a adquisición de aprendizaxes autónomas e significativas.

En canto á organización do tempo, temos dedicada unha sesión dentro do horario lectivo exclusivo para a lectura nas súas diferentes formas, esa sesión diaria ten lugar despois do recreo e dura 25 minutos. Ademais inclúese na práctica didáctica diaria outras formas de traballar a lectura sexa de xeito colectivo en voz alta, de forma silenciosa, utilización da biblioteca de aula, actividades lectoras relacionadas con celebracións, lectura para a busca de información,...

Preténdese traballar a lectura silenciosa, a lectura oral coa fluidez e ton axeitados e a motivación cara a lectura. Sen perder de vista que o obxectivo xeral de todo tipo de lectura e comprender o contido e a mensaxe da mesma.

Así mesmo haberá un seguimento dese proceso lector e as accións irán enfocadas a detectar disfuncións que se terán en conta a hora de deseñar os novos plans. A utilidade do plan radica na consecución dos obxectivos sinalados.

ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN TIC

Sabemos que actualmente o manexo das TIC é unha necesidade. A sociedade actual utilízalas en todos os ámbitos; se queremos preparar ao alumnado para que sexa membro activo e integrado da sociedade, deben coñecer e saber utilizar estas tecnoloxías. Polo tanto, é importante empezar esta preparación desde os primeiros niveis educativos. Con esa perspectiva utilízanse as TIC como soporte para a adquisición dos coñecementos, facendo uso do encerado dixital e da aula virtual co alumnado, e do correo electrónico e a aplicación Abalar Móbil cas familias.

Coas TIC traballaranse contidos propios do currículo dende a seguinte perspectiva metodolóxica:

Busca de información - Crear información - Aprender información

Os medios informáticos utilizaranse, ademais de como contido, como ferramenta ou medio didáctico para:

Apoiar o desenvolvemento das destrezas fundamentais: lectura, comprensión lectora, auditiva, escritura- expresión, cálculo, numeración, series e clasificacións.

Afianzar aspectos espaciais e temporais.

Favorecer a creatividade e a comunicación.

Iniciarse no mundo das comunicación

Utilizarse o ordenador como medio de investigación para ampliar os coñecementos e elaborar pequenos proxectos a nivel grupal.

ACCIÓN DE CONTRIBUCIÓN AO PLAN DE CONVIVENCIA

O Plan de convivencia é un documento que integra todas as intervencións do centro destinadas a tratar de implicar aos distintos sectores da comunidade educativa na mellora do clima de convivencia, os procedementos de actuación orientados á prevención de conflitos e á consecución dun adecuado clima no centro así como as funcións, dereitos e deberes dos membros da comunidade educativa en canto á convivencia escolar.

Ten que enmarcarse dentro das directrices do Decreto 85/2007, do 12 de abril, polo que se regula o Observatorio Galego de Convivencia Escolar e a recente Lei 4/2011 do 30 de xuño, de convivencia e participación da comunidade educativa, e a normativa sobre dereitos e deberes recollida polo Real Decreto 732/1995, do 5 de maio, polo que se establecen os dereitos e deberes dos alumnos/as e as normas de convivencia do centro.

ACCIÓN DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LINGÜÍSTICO

O Proxecto lingüístico establece as actuacións do centro referidas aos aspectos que contempla o Decreto 79/2010, do 20 de maio, para o plurilingüismo no ensino non universitario de Galicia.

A partir do Proxecto lingüístico o Equipo de Dinamización da Lingua Galega elabora cada curso a concreción anual que se recolle na PXA de cara a acadar os obxectivos que no ámbito da normalización lingüística se recollen no Proxecto Educativo.

O Proxecto lingüístico recolle tamén as linguas a empregar nas distintas áreas do currículo. A clase de primeiro de primaria participará de xeito activo nas actividades propostas polo Equipo de Dinamización da Lingua Galega para desenvolver o Plan de Fomento do uso do galego.

METODOLOXÍA

Nesta etapa poñerase especial énfase na atención á diversidade do alumnado, na atención individualizada, na prevención das dificultades de aprendizaxe e na posta en práctica de mecanismos de reforzo tan pronto como se detecten estas dificultades.

A metodoloxía didáctica será fundamentalmente comunicativa, inclusiva, activa e participativa, e dirixida ao logro dos obxectivos e das competencias clave. Neste sentido prestarase atención ao desenvolvemento de metodoloxías que permitan integrar os elementos do currículo mediante o desenvolvemento de tarefas e actividades relacionadas coa resolución de problemas en contextos da vida real.

A acción educativa procurará a integración das distintas experiencias e aprendizaxes do alumnado e terá en conta os seus distintos ritmos e estilos de aprendizaxe, favorecendo a capacidade de aprender por si mesmo e promovendo o traballo colaborativo e en equipo.

No marco dunha concepción construtivista da aprendizaxe (Piaget, Vygotsky, Ausubel, Bruner), a práctica docente guiarase polos seguintes principios e modelos.

PRINCIPIOS PEDAGÓXICOS E DIDÁCTICOS E MODELOS METODOLÓXICOS.

Proceso de ensino-aprendizaxe centrado no alumno/a: Metodoloxía inclusiva. Cada persoa constrúe o seu saber a partir dunha actividade intensa. Para facilitar isto é preciso partir do nivel de desenvolvemento do alumno/a prestando atención á diversidade do grupo e aos diferentes ritmos de aprendizaxe. Isto supón proporlles conflitos cognitivos que, segundo as teorías de Vygotsky, se sitúan na Zona de Desenvolvemento Próximo onde o alumnado con axuda de diferentes recursos (os seus coñecementos, apoio do profesorado, interacción entre iguais, diferentes materiais, etc.) é capaz realizar unha tarefa e de pasar á Zona de Desenvolvemento Potencial.

Aprendizaxe significativa. Para que esta construción se produza, a aprendizaxe ten que ser significativa (Ausubel), é dicir, o alumnado ten que establecer relacións entre os contidos novos e os seus coñecementos previos. Así, a aprendizaxe resulta significativa se ten un sentido para o alumnado, xa que logo potenciaremos as aprendizaxes funcionais, pondo énfase sobre as súas múltiples aplicacións e as súas conexións coa vida real.

Aprendizaxe cooperativa. É definida por Johnson e Johnson como “o traballo en pequeno grupo, nun obxectivo común, que permite optimizar as aprendizaxes de cada un”. Este tipo de traballo esixe interacción así como habilidades e actitudes tales como empatía, asertividade, capacidade crítica, toma de decisións, responsabilidade persoal e mutua, solidariedade, etc.

Globalización do ensino. Segundo Decroly, a nena/o aprende e acumula as experiencias sen orde: percibe primeiro globalmente as cousas e os seres nas súas relacións entre eles e en relación coa súa persoa. Por iso na escola partiremos do composto, real e significativo para pasar ao abstracto e analítico.

Desenvolvemento integral. A educación debe buscar o desenvolvemento integral do ser humano co fin de que as persoas se convertan en cidadáns e cidadás activos, libres e abertos. Teranse en conta os aspectos psicomotores, intelectuais, afectivos e sociais.

Importancia das emocións e da motivación. A emoción xoga un rol moi importante no proceso de ensino-aprendizaxe, ata tal punto numerosos expertos afirman que sen emoción non hai aprendizaxe. A motivación, moi relacionada ás emocións, ten que ser intrínseca. Para chegar a motivar ao noso alumnado fai falta tomar en consideracións os seus centros de interese (Decroly). O xogo constitúe neste sentido unha ferramenta pedagóxica fundamental.

Aprendizaxe en espiral volvendo sobre os diversos elementos tratados para fixalos e amplialos e con contidos progresivos.

Erro formativo. O erro é unha ferramenta de aprendizaxe. O alumnado constrúe progresivamente o seu coñecemento servíndose dos erros para evolucionar. Promoverase a autocorrección así como a corrección entre iguas de xeito respectuoso e construtivo.

A mestra como mediadora, unha guía e un modelo (Bandura). Estableceremos relacións fundadas sobre o respecto, evitando os xuízos (efecto Pygmalion).

AGRUPAMENTO DO ALUMNADO

Procurarase a socialización do alumnado e para iso aproveitaremos todos os tipos de agrupamentos para o traballo: individual, parellas, pequeno ou gran grupo, dependendo do traballo a realizar e da situación sanitaria no concello.

Darase unha especial importancia á cooperación e ao traballo en equipo. Tamén se prestará especial atención á aprendizaxe por imitación e a titorización entre iguais.

ORGANIZACIÓN DO TEMPO

Seguirase o establecido na programación, carga lectiva de cada materia e horarios, pero atendendo a o principio de flexibilidade e adaptación ao ritmo do alumnado, primando a calidade e o aprendizaxe sobre a cantidade. Ademais dedicarase un tempo a labores propias da titoría como a mediación nos conflitos, a cohesión grupal, o fomento dun clima de aula apropiado, a aprendizaxe de habilidades sociais e de cooperación e á axuda e coidado mutuos.

ORGANIZACIÓN DO ESPAZO

Procurarase aproveitar as posibilidades que brinda a aula e o seu mobiliario o máximo posible. Deste xeito a organización do espazo será flexible, adaptándose aos agrupamentos e actividades.

Farase uso daqueles espazos de uso común que o centro habilite conforme aos protocolos para garantir un aproveitamento dos mesmos que sexa seguro, atendendo aos horarios e normas establecidas.

MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Durante o curso empregaremos os seguintes libros de texto:

EDUCACIÓN PRIMARIA

CURSO	AREA	TITULO	EDITORIAL	ISBN	ANO PUBLICAC.	LINGUA
2º EP	Lingua castelá	2PRI LENGUA SHContigo	Santillana	978-84-680-4375-3	2018	Castelá
2º EP	Lingua galega	2PRI LINGUA+ Tarefas e destrezas comunicativas	Obradoiro-Santillana	978-84-9972-776-9	2018	Galego
2º EP	Matemáticas	2PRI MATEMATICAS SHContigo	Santillana	978-84-680-4351-7	2018	Castelá
2º EP	Ciencias Naturais	2PRI CC NATURAIS Saber Facer Contigo	Obradoiro-Santillana	978-84-9185-036-6	2018	Galego
2º EP	Ciencias Sociais	2PRI CC SOCIAIS Saber Facer Contigo	Obradoiro-Santillana	978-84-9185-033-5	2018	Galego
2º EP	Relixión	RELIGIÓN CATÓLICA 2	PPC/ SM	9788467580846	2015	Castelá
2º EP	Inglés	NON HAI LIBRO				
2º EP	Inglés (Caderno)	NON HAI CADERNO				

Ademais dos libros de texto, utilizarase como material didáctico outros recursos tales como:

Fichas de elaboración propia e fichas de páxinas web educativas.

Recursos dixitais: Aula virtual, Snappet, Web do centro.

CD de recursos.

Murais, láminas e tarxetas.

Recursos audiovisuais.

Desafíos matemáticos.

Experimentos científicos.

Material manipulable (matemáticas): regatas de Cuisenaire, recta numérica, taboleiro do 100, números longos, material de xerarquías do sistema decimal, tangram, corpos xeométricos, cinta métrica, recipientes de diferentes medidas, moedas e billetes, báscula, figuras e corpos xeométricos ...

Material manipulable (ciencias): o propio corpo, modelos anatómicos (esqueleto e órganos), mapas, esfera terrestre, plantas, fotografías, libros...

Material manipulable (linguas): alfabetos, articulemas, xogos de sons, xogos (dominós de conceptos, con dificultades ortográficas,...), contos e xogos de buscar sílabas, xogos para activar a axilidade mental e rapidez verbal, dados de palabras, xogos de refráns, barallas temáticas...

Recursos do entorno (Charlas, exposicións, museos, teatro...) no propio centro ou mediante saídas, na medida en que a situación sanitaria o permita.

AVALIACIÓN

Os aspectos obxecto de avaliación segundo a Orde do 9 de xuño de 2016 pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa educación primaria son as aprendizaxes dos alumnos e alumnas, así como os procesos de ensinoaprendizaxe e a práctica docente. A avaliación ten que ser: continua, global, adaptada e formativa e ten que estar integrada no proceso de ensino-aprendizaxe, converténdose nun referente.

A avaliación concíbese e practícase da seguinte maneira:

CONTINUA E GLOBAL, xa que atende á aprendizaxe como proceso, contrastando os diversos momentos ou fases, e ademais, tendo en conta o progreso do alumno no conxunto das áreas do currículo.

INDIVIDUALIZADA, centrándose na evolución de cada alumno e na súa situación inicial e particularidades.

INTEGRADORA, para o cal contempla a existencia de diferentes grupos e situacións e a flexibilidade na aplicación dos criterios de avaliación que se seleccionan.

CUALITATIVA, na medida en que se aprecian todos os aspectos que inciden en cada situación particular e se avalían de forma equilibrada os diversos niveis de desenvolvemento do alumno, non só os de carácter cognitivo.

ORIENTADORA, dado que lle proporciona ao alumno ou á alumna a información precisa para mellorar a súa aprendizaxe e adquirir estratexias apropiadas.

A avaliación ten que cumprir as funcións seguintes: diagnóstica, pronóstica, reguladora, de control de consecución dos obxectivos e do grao de adquisición das competencias por parte do alumnado e social visto que serve para comunicar ás familias os progresos e/ou problemas do alumnado.

AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación diagnóstica ou inicial (ao principio da secuencia de aprendizaxe) serve para coñecer as ideas previas do alumnado sobre un tema. Este saber inicial pode variar dunha persoa a outra. Así, a profesora poderá adaptar a súa práctica á diversidade da clase e facer máis significativa a aprendizaxe. Proporciona datos acerca do punto de partida de cada alumno e alumna, proporcionando unha primeira fonte de información sobre os coñecementos previos e características persoais, que permiten unha atención ás diferenzas e unha metodoloxía adecuada.

Ao comezo de cada curso, a persoa titora realizará unha avaliación inicial coa finalidade de adecuar as ensinanzas ao alumnado e facilitar a progresión satisfactoria no seu proceso de aprendizaxe, incidindo na obtención de información sobre o grao de desenvolvemento das competencias básicas. Esta avaliación incluírá a análise dos informes persoais da etapa ou curso anterior correspondentes ao seu alumnado e completaráse coa información obtida das familias.

A avaliación inicial será o punto de referencia para a toma de decisións relativas ao desenvolvemento do currículo na programación de aula, así como para adoptar aquelas medidas de apoio, reforzo e recuperación que consideren oportunas para cada alumna ou alumno.

AVALIACIÓN CONTINUA

A avaliación dos procesos de aprendizaxe do alumnado será continua e global, e terá en conta o seu progreso no conxunto das áreas.

A avaliación formativa ou continua (durante a secuencia de aprendizaxe) permite á profesora verificar se os obxectivos pedagóxicos foron alcanzados, asimilados e comprendidos polos alumnos e alumnas. Así, poderá mellorar a programación, identificar as lagoas e erros e detectar ao alumnado con dificultades. Avaliar de modo formativo é reconsiderar o status do erro entendéndoo como algo positivo dado que forma parte do proceso de aprendizaxe.

A avaliación sumativa ou final (despois da secuencia de aprendizaxe) está destinada a facer o balance sobre o nivel alcanzado en relación aos obxectivos fixados despois dunha secuencia de ensino ou despois dun período dado. Esta avaliación serve a determinar as dificultades, os progresos e os erros conceptuais ou de programación. Centrado no alumnado permite á docente adaptar o proceso de ensino aprendizaxe e ao alumnado e xestionalo.

Os referentes para a valoración do grao de adquisición das competencias e o logro dos obxectivos da etapa, na avaliación continua e final das distintas disciplinas, serán os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe avaliábeis que figuran no apartado 4 deste documento.

Estableceranse as medidas máis axeitadas para que as condicións de realización das avaliacións se adapten ás necesidades do alumnado con necesidades específicas de apoio educativo.

Que se avalia:	%
Avaliación do traballo competencial na clase <ul style="list-style-type: none"> • Realización correcta das tarefas da clase e da casa diarias. • Traballo diario no libro. • Intervencións axeitadas e aportacións na aula. • Implicación nos proxectos de aula. • Nivel de adquisición dos estándares de aprendizaxe. • Organización e boa presentación das actividades na aula (boa caligrafía, presentación, limpeza, posición correcta nas operacións...) • Autonomía • Xestión do tempo e materiais. 	50%
Probas de avaliación escritas/orais <ul style="list-style-type: none"> • Probas escritas. • Preguntas directas de xeito oral. 	30%
Actitude e comportamento <ul style="list-style-type: none"> • Respetto cara os demais. • Cumprimento das normas. • Coidado do material propio e da clase. • Interese e grao de participación na clase. • Capacidade traballo grupal. • Atención. 	20%
Cualificación total	100%

O cadro que acompaña ao texto recolle como se obterá a cualificación do alumnado: que será obxecto de avaliación, a porcentaxe que representa na nota final, así como as técnicas e instrumentos empregados. A táboa é válida para todas as disciplinas impartidas pola titora (lingua galega, lingua castelá, matemáticas, ciencias naturais, ciencias sociais e valores sociais e cívicos).

AVALIACIÓN DO PROCESO DE ENSINO E DA PRÁCTICA DOCENTE

As mestras avaliará tanto as aprendizaxes do alumnado como os procesos de ensino e a súa propia práctica docente. Os aspectos aos que atenderá son os recollidos a continuación.

INDICADORES DE LOGRO DO PROCESO DE ENSINO

Planificación adecuada das tarefas:

Dotación de medios e tempos.

Distribución de medios e tempos.

Selección do modo de elaboración.

As aprendizaxes acadadas polo alumnado.

As medidas de atención á diversidade aplicadas.

INDICADORES DE LOGRO DO PROCESO DE ENSINO - APRENDIZAXE	1 -	2	3	4	5 +
De costume, as explicacións fanse para o conxunto do alumnado.					
Ofrécese a cada alumno/a as explicacións que precisa.					
Elabóranse as actividades tendo en conta a diversidade.					
Elabóranse probas de avaliación tendo en conta o alumnado con NEAE.					

Empréganse estratexias e métodos diferentes e adaptados ás diferentes temáticas.					
Combínase o traballo individual co grupal (nas súas variantes)					
Promóvense estratexias de animación á lectura.					
Favorécense estratexias de comprensión e expresión orais e escritas.					
As TIC son integradas no proceso de ensino-aprendizaxe.					
Os elementos transversais teñen presenza real na aula.					
O alumnado recibe con rapidez o resultado das probas/traballo que realiza.					
Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das súas probas e traballos.					
O alumnado ten a oportunidade de comentar os seus erros e acertos.					
Grao de implicación na titoría e orientación da titora.					
As medidas de reforzo e apoio están claramente ligadas aos obxectivos, contidos e criterios de avaliación.					
Eficacia dos programas de apoio e reforzo.					

INDICADORES DE LOGRO DA PRÁCTICA DOCENTE

Participación:

Ambiente de traballo e participación.

Clima de consenso e aprobación de acordos.

Implicación dos membros.

Proceso de integración no traballo.

Relación e implicación dos pais.

Relación entre os membros da comunidade educativa.

INDICADORES DE LOGRO DA PRÁCTICA DOCENTE	1 -	2	3	4	5 +
O nivel de dificultade estaba adecuado ao alumnado.					
Consegiuse crear o conflito cognitivo necesario para que se dea a aprendizaxe.					
Consegiuse motivar ao alumnado coa consecuenta implicación no proceso de ensino-aprendizaxe.					
Consegiuse a participación activa do alumnado.					
Consegiuse unha boa comunicación coas familias.					
Mantívose unha comunicación regular coas familias.					
Tomáronse as medidas curriculares axeitadas para axudar ao alumnado con NEAE.					
Tomáronse as medidas organizativas apropiadas para asistir ao alumnado con NEAE.					
Abordouse de maneira axeitada a diversidade do alumnado.					
Empregáronse diferentes instrumentos de avaliación.					
Déuselle peso real á observación do traballo na aula.					
Avaliouse de xeito apropiado o traballo colaborativo do alumnado.					

AVALIACIÓN DA PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

A programación didáctica debe ser unha guía de traballo útil e aberta aos cambios precisos para adaptala a realidade da aula, polo que tamén será precisa unha avaliación da mesma para valorar a súa adecuación e posibilidades de mellora. Dita avaliación terá en conta os seguintes aspectos:

Desenvolvemento na clase da programación.

Relación entre obxectivos e contidos.

Adecuación de obxectivos e contidos / medios e metodoloxía coas necesidades reais.

A avaliación será continua; se revisarán trimestralmente os anteriores indicadores para realizar as modificacións oportunas.

ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

No Preámbulo da Lei Orgánica de Educación, do 3 de maio de 2006, queda expresado que “a atención á diversidade establécese como principio fundamental que debe rexir toda a ensinanza básica”. En Primaria, ponse o énfase na atención á diversidade do alumnado e na prevención das dificultades de aprendizaxe.

O axuste á realidade do alumnado levarase a cabo a través dunha metodoloxía de traballo inclusiva e normalizadora que respetará niveis, estilos e ritmos de aprendizaxe, así coma os intereses e motivacións, tanto individuais coma grupais.

Segundo o desenvolvemento do curso 2020-2021 coñecemos as posibles necesidades do noso alumnado que se poden resumir do seguinte xeito:

Diferencias notables entre os recursos socioeconómicos das familias.

Alumnado de incorporación tardía con distintos niveis de competencia lingüística.

Alumnado procedente doutros centros educativos, que descoñecen o centro educativo, ao profesorado e ao alumnado.

Alumnado con NEAE que xa viñan recibido reforzo educativo ou apoio de AL e/ou PT en anos anteriores.

As medidas de atención á diversidade abarcan dende a prevención á intervención directa específica. Non van ligadas de forma permanente a colectivos de alumnos/as concretos, xa que calquera alumno/a pode requirir ao longo da súa escolaridade a adopción de distintos tipos de medidas. Por regra xeral as medidas sempre tenderán a ir do máis ordinario ao máis extraordinario, das situacións máis normalizadoras ás menos normalizadoras. Programaranse actividades de reforzo e ampliación para alumnos/as que o precisen. Contarase sempre co apoio do equipo de Orientación seguindo as súas pautas e orientacións sobre as medidas a tomar nos diferentes casos.

MEDIDAS ORDINARIAS E EXTRAORDINARIAS

VALORACIÓN INICIAL E VÍAS DE ACTUACIÓN

Con obxecto de axustarnos o máximo posible á realidade do noso alumnado, acordamos realizar unha valoración das súas características segundo os seguintes parámetros:

Que valorar:

Rendemento do/a alumno/a no curso anterior.

Personalidade.

Afeccións e intereses.

Situación económica e cultural da familia.

Como obter a información:

Informes de titores/as anteriores.

Informes aportados polas familias.

Resultados da avaliación inicial.

Entrevista individual e avaliación específica.

Entrevista coa familia.

Deste xeito, o centro prevé distintas vías de resposta ante o amplo abano de capacidades, estilos de aprendizaxe, motivacións e intereses do alumnado.

Considéranse adaptacións curriculares cantos cambios se produzan no currículo co fin de atender ás diferenzas individuais do noso alumnado. O equipo ou o/a profesor/a, ao establecer cada adaptación, deberá determinar con antelación tanto a estratexia a seguir como as características do alumno ou alumna que poidan axudar ou entorpecer a estratexia: en que agrupamentos traballa mellor, que tempo permanece concentrado, a que reforzos é receptivo, que autoconcepto ten, etc.

Dentro das adaptacións curriculares diferéncianse dous modelos de resposta en función das situacións da distinta natureza que imos atopar:

Adaptacións curriculares non significativas.

Adaptacións curriculares significativas.

APTACIÓNS CURRICULARES NON SIGNIFICATIVAS

Aconséllase o seu uso cando as dificultades de aprendizaxe non son moi importantes. As características fundamentais deste tipo de medidas son as seguintes:

Non precisan dunha organización moi diferente á habitual.

Non afectan aos compoñentes prescritivos do currículo.

Aínda que en cada unha das áreas aplicaranse de forma específica unha serie de medidas concretas que permitan a adecuación ás diferenzas individuais ds alumnado, quíxose establecer unha serie de pautas ou directrices xerais que actúen como marco de referencia para o conxunto do profesorado e que sirvan para unificar as actuacións de cada mestre/a.

Programación.

Unha medida aplicable pode ser a diferenciación de niveis nos contidos e nas actividades. Esta diferenciación de niveis responderá tanto ás distintas capacidades e estilos de aprendizaxe como aos diverxentes intereses e motivacións do alumnado. Isto permitirá elaborar tarefas e actividades multinivel, baseadas no deseño universal da aprendizaxe, que se adapten a todo o alumnado, o que permite non ter que dar tarefas diferenciadas ao alumnado de menor o maior nivel.

Contidos.

Dentro do conxunto de contidos que asignemos para a súa aprendizaxe por parte do alumnado a cada área e curso, estableceremos unha diferenciación entre información básica e información complementaria. É dicir, en primeiro lugar fixaremos un corpo de contidos esenciais que deben ser aprendidos por todos/as para alcanzar os obxectivos previstos. A partir de aí, consideraremos outra serie de contidos que poderán ser traballados ou non en función das peculiaridades e necesidades de cada alumno/a.

Actividades.

As actividades plsnificaranse de forma que sexan multinivel. Onde a mesma tarefa pola desenvolverse dun xeito máis simple ou mais elaborado en función da capacidade do alumno ou alumna, pero co mesmo formato. Por outra banda, contemplaremos actividades de reforzo, de consolidación daquelas aprendizaxes que consideramos básicas; para iso, o nivel de dificultade das tarefas propostas estará en consonancia coa asequibilidade media que caracteriza á información esencial. E tamén, deseñaremos outro tipo de actividades máis diversificadas que impliquen ben unha complexidade maior, ben unha ampliación da perspectiva do tema traballado.

Metodoloxías diversas.

O mellor método de ensino para alumnos/as cunhas determinadas características pode non selo para alumnos/as con características diferentes e á inversa. É dicir, os métodos non son mellores ou peores en termos absolutos, senón en función de que o tipo de axuda que ofrecen responda ás necesidades que en cada momento demandan os/as alumnos/as.

As adaptacións na metodoloxía didáctica son un recurso que se pode introducir na forma de enfocar ou presentar determinados contidos ou actividades, como consecuencia de diversas circunstancias:

Os distintos graos de coñecementos previos detectados no alumnado.

A existencia de diferentes graos de autonomía e responsabilidade entre o alumnado.

A identificación de dificultades en procesos anteriores con determinados alumnos/as.

Estas modificacións non deberían producirse só como resposta á identificación de dificultades, senón como prevención das mesmas.

Material didáctico complementario.

A utilización de materiais didácticos complementarios permite axustar o proceso de ensinanza e aprendizaxe ás diferenzas individuais do alumnado. De forma xeral, este tipo de material persegue catro obxectivos:

Consolidar contidos cuxa adquisición por parte do alumnado supón unha maior dificultade.

Ampliar e profundar en temas de especial relevancia para o desenvolvemento da área.

Practicar habilidades instrumentais ligadas aos contidos de cada área.

Enriquecer o coñecemento daqueles temas ou aspectos sobre os que o alumnado amosan curiosidade e interese.

Agrupamentos flexibles e ritmos diferentes.

A organización de grupos de traballo flexibles no seo do grupo básico permite o seguinte:

Que o alumnado poida situarse en distintas tarefas.

Propor actividades de reforzo ou profundización segundo as necesidades de cada grupo.

Adaptar o ritmo de introdución de novos contidos.

Este tipo de adaptacións require unha reflexión sobre dous aspectos:

As aprendizaxes básicas e imprescindibles para seguir progresando.

A incorporación dunha avaliación que detecte as necesidades de cada grupo.

ADAPTACIÓNS CURRICULARES SIGNIFICATIVAS

Consisten basicamente na adecuación dos obxectivos educativos, a eliminación ou inclusión de determinados contidos esenciais e a consecuente modificación dos criterios de avaliación.

Destinatarios/as.

Estas adaptacións lévanse a cabo para ofrecer un currículo equilibrado e relevante ao alumnado con necesidades educativas especiais.

Dentro deste colectivo de alumnos/as, contéplase tanto a aqueles que presentan limitacións de natureza física, psíquica ou sensorial, como aos que posúen un historial escolar e social que produciu «lagoas» que impiden a adquisición de novos contidos e, á súa vez, falta de motivación, desinterese e rexeitamento.

Finalidade.

Tenderán a que o alumnado acade as capacidades xerais da etapa dacordo coas súas posibilidades. O obxectivo último debe ser proporcionar a cada alumno/a a resposta que necesita en función das súas necesidades e tamén dos seus límites, tratando que esa resposta se afaste o menos posible das que son comúns para todo o alumnado.

Requiren unha avaliación e diagnóstico previo, en profundidade.

O maior ou menor afastamento do currículo básico dependerá da avaliación e diagnóstico previo de cada alumno/a, que debe realizar o Departamento de Orientación.

ATENCIÓN AO ALUMNADO CON NECESIDADES ESPECÍFICAS DE APOIO EDUCATIVO

Actualmente na aula hai dous alumnos que presentan necesidades específicas de apoio educativo por non ter un bo nivel de adquisición das linguas oficiais, xa que son diferentes á súa lingua materna. Unha nena con necesidades específicas de apoio educativo por dificultades na lectoescritura. E, por último, presentan un certo desfase con respecto ao grupo aula outras tres nenas, que precisan dunha atención máis individualizada e apoio para seguir o ritmo da clase. Este alumnado recibe apoio dentro da aula por parte da titora, e os tres primeiros ademáis recibiron o ano pasado apoio de PT e/ou AL, e está solicitada a súa continuidade para este novo curso.

ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

O Equipo de Actividades Complementarias e Extraescolares encárgase de promover, organizar e facilitar este tipo de actividades.

O alumnado de segundo de primaria participará nas que organice o Centro, que se considere que axudar a acadar os obxectivos deste nivel.

O alumnado participará nas actividades complementarias e extraescolares dependentes do centro (excursións, competicións deportivas, visitas culturais, etc) como una actividade máis da área. E tamén participará naquelas que se consideren interesantes, aínda que non aparezan no calendario establecido, sobre todo as relativas ao contorno e relacionadas coa impartición das distintas áreas, organizadas por institucións, asociacións locais ou o Concello.

As actividades que teñen carácter de complementarias son aquelas actividades didácticas que se realicen co alumnado en horario lectivo e que, formando parte da programación, teñen carácter diferenciado polo momento, espazo ou recursos que utilizan. Así cabe considerar as visitas, traballos de campo, viaxes de estudio, conmemoracións e outras semellantes.

Teñen carácter de extraescolares aquelas que, sendo organizadas polo centro e figurando na Programación Xeral Anual aprobada polo Consello Escolar, se realicen fóra do horario lectivo. Durante o curso escolar celebraranse, como mínimo, as conmemoracións que marca o calendario escolar. Tamén se levarán a cabo outras que por tradición se celebran no centro, sendo priorizadas en función da PXA e do contorno educativo. E todas aquelas que se programen en función dos temas ou tarefas que se están levando a cabo nas aulas co fin de acadar os obxectivos: fins educativos, carácter sensibilizador, motivador e socializador.

Deste xeito teríamos:

Actividades de aula. Comprenden todas as actividades que se realizan a nivel de grupo-clase para celebrar diferentes festas de carácter popular e conmemoracións académicas: Magosto, Nadal, Día da Paz, Entroido, Pascua, Semana das Letras Galegas, etc.

Actividades de centro: Participación nas actividades que a nivel de centro se organizan para celebrar as devanditas festas de carácter popular e conmemoracións académicas: Magosto, Nadal, Día da Paz, Entroido, Pascua, etc. Así mesmo inclúese neste grupo a participación en actividades propostas polo Equipo de Normalización Lingüística do centro.

Actividades vinculadas a Contratos-Programa: Charlas, saídas ou outras actividades vinculadas a consecución do obxectivos dos mencionados ContratosPrograma que se leven a cabo no centro destinados a primeiro de primaria.

Actividades vinculadas ao Proxecto documental integrado do centro: Charlas, saídas e actividades vinculadas ao desenvolvemento do proxecto sobre o Mar, que se desenvolverá a nivel de centro como medio para profundizar no coñecemento do mar, de especial relevancia no noso concello.

Actividades no contorno: Saídas polo contorno próximo á procura de información e datos sobre a realidade natural e social na que estamos inmersos.

Actividades no concello: Actividades propostas polo Concello e visitas a diversos puntos da vila.

REFERENCIAS NORMATIVAS

Lei Orgánica 2/2006, do 3 de maio, de Educación.

Ley Orgánica 3/2020, de 29 de diciembre, por la que se modifica la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.

Orde ECD/65/2015, do 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da educación primaria, a educación secundaria obrigatoria e o bacharelato.

Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

ORDE do 9 de xuño de 2016 pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.

Decreto 229/2011, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación.

ORDEN de 19 de mayo de 2021 por la que se aprueba el calendario escolar para el curso 2021/22 en los centros docentes sostenidos con fondos públicos en la Comunidad Autónoma de Galicia.